

Hrvatski znanstveni časopisi

Iskustva, gledišta, mogućnosti

uredila Ivana Hebrang Grgić

Recenzenti:

Dr. sc. Ivica Kostović, akademik

Dr. sc. Damir Boras, prof.

Dr. sc. Ante Čović, prof.

Komunikacija putem časopisa u hrvatskoj znanstvenoj zajednici

Uvodnik

Ivana Hebrang Grgić

U uvodniku će se objasniti specifičnosti hrvatske kao periferne znanstvene zajednice (mali jezik, slabo razvijena ekonomija, nekomercijalnost izdavača znanstvenih časopisa). Objasnit će se važnost Hrčka, portala za pristup hrvatskim znanstvenim časopisima, za razvoj, dostupnost i vidljivost hrvatskih znanstvenih časopisa. Objasnit će se zbog čega je pokrenut uređivački rad na knjizi. Ideja za ovu knjigu izrasla je iz poznavanja svih ovih specifičnosti hrvatske znanstvene komunikacije, kao i iz nedostatnosti hrvatske literature o časopisima kao najznačajnijem mediju formalne znanstvene komunikacije. Isto tako, razne rasprave u javnosti ostavljaju dojam da među znanstvenicima iz različitih područja ne postoji dobra komunikacija. Logično je da znanstvenici djeluju unutar svoje mikrosredine i rijetko imaju vremena i prilike baviti se specifičnostima drugih znanstvenih područja. Ova knjiga trebala bi potaknuti takvu komunikaciju. Zbog toga su kao autori pojedinih poglavlja okupljeni vrhunski znanstvenici koji su na bilo koji način tijekom svog znanstvenog rada bili uključeni u uređivanje znanstvenih časopisa. Nastojali smo zastupiti sva znanstvena područja (misli se pri tome na šest osnovnih područja prema Pravilniku o znanstvenim područjima – biomedicina i zdravstvo; tehničke znanosti; biotehničke znanosti; prirodne znanosti; društvene znanosti i humanističke znanosti). Osim urednika, na suradnju su pozvani i informacijski stručnjaci iz raznih znanstvenih područja – knjižničari i znanstvenici. Autori svih poglavlja imaju ili pripremaju doktorate znanosti iz raznih područja i svi se na neki način u svojem radu bave znanstvenom komunikacijom te vidljivošću i dostupnošću radova hrvatskih znanstvenika. Sa svakim je autorom dogovorena okvirna tema, jer je glavni cilj bio obuhvatiti većinu tema relevantnih za proučavanje hrvatskih znanstvenih časopisa. Svaki je autor samostalno birao način na koji će obraditi zadanu temu u svojem području.

U uvodniku se ukratko prikazuje svaki rad. Slijede biografije autora.

Znanstveni časopisi u Hrvatskoj

Teška pitanja na koja nije teško odgovoriti

Ana Marušić

Matko Marušić

Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu

Znanstvena periferija definira se malom veličinom znanstvene zajednice, nedostatkom kritične mase istraživača za održivu znanost, slabim financiranjem znanosti i jezičnom barijerom. Časopisima iz takvih znanstveno perifernih zajednica teško je zadovoljiti najvažnije mjerilo uspješnosti znanstvenog časopisa, koji objavljuje rezultate originalnih znanstvenih istraživanja – vidljivost i utjecaj u međunarodnoj znanstvenoj zajednici. Njihovi urednici trebaju ustrajati na dobroj uredničkoj praksi i čestitosti uredničkoga rada, razvijati međunarodnu suradnju, aktivno tražiti vrijedna znanstvena izvješća i razviti sustav pomoći u prezentiranju podataka autorima koji nude potencijalno zanimljive i vrijedne radove. Indeksiranost u stručnim i općim bibliografskim bazama podataka treba poticati posebnom novčanom potporom i stalnom kontrolom rada časopisa. U toj se potpori treba naći mjesta i za kompetitivne projekte izgradnje i održanja izvrsnosti najboljih hrvatskih časopisa, ali i za male i nove časopise koji dobivaju priliku za razvoj. Hrvatska je natprosječno uspješna u znanstvenoj časopisnoj publicistici, a na postizanje međunarodne vidljivosti treba poticati područja koja zaostaju, te navrijeme reagirati na međunarodne tehnološke i strateške promjene publiciranja znanstvenih časopisa.

Literatura:

Carroll, M. W. (2011.). Why full open access matters. PLoS Biology, 9, e1001210. doi: 10.1371/journal.pbio.1001210

Center for World-Class Universities (2013.). Academic ranking of world universities. Shanghai: Jiao Tong University. Dostupno na: <http://www.shanghairanking.com/> (19. 03. 2014.)

European Commission (2013). Guidelines on open access to scientific publications and research data in Horizon 2020. Version 1.0, 11 December 2013. Dostupno an:

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-pilot-guide_en.pdf

Garfield, E. (1972.). Citation analysis as a tool in journal evaluation. *Science*, 178, str. 471-479.

Garfield, E. (2000.). Use of journal citation reports and journal performance indicators in measuring short and long term journal impact. *Croatian Medical Journal*, 41, str. 368-374.

Hebrang Grgić, I. (2014.). Scholarly journals at the periphery: the case of Croatia. *Learned Publishing*, 27, 1, str. 15-20.

Hirsch, J. E. (2005.). An index to quantify an individual's scientific research output. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 102, 46, str. 16569-16572.

Horta, H.; Veloso, F. i Grediaga, R. (2010.). Navel gazing: Academic inbreeding and scientific productivity. *Management Science*, 56, str. 414-429.

ICMJE (2013.). Recommendations for the conduct, reporting, editing and publication of scholarly work in medical journals. Dostupno na: <http://www.icmje.org/recommendations/>

Jonjić, S. i Lučin, P. (1996.). The science at Croatian universities: a gloomy view through SCISEARCH and MEDLINE. *Croatian Medical Journal*, 37, str. 2-6. Dostupno na: <http://neuron.mefst.hr/docs/CMJ/issues/1996/37/1/01.pdf>

Katavić, V. (2006.). Five-year report of Croatian Medical Journal's research integrity editor – policy, policing, or policing policy. *Croatian Medical Journal*, 47, str. 220-227. Dostupno na: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2080407/>

Klaić, B. (1997.). Analysis of scientific productivity in Croatia according to the Science Citation Index, Social Science Citation Index and Arts & Humanities Citation Index for the 1980-1995 period. *Croatian Medical Journal*, 38, str. 88-98. Dostupno na: <http://neuron.mefst.hr/docs/CMJ/issues/1997/38/2/klaic.pdf>

Kljaković-Gašpić, M.; Petrak, J.; Rudan, I. i Biloglav Z. (2007.). For free or for fee?: dilemma of small scientific journals. *Croatian Medical Journal*, 48, str. 292-299. Dostupno na: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2080546/>

Kotzin, S. (2004), pomoćni ravnatelj zadužen za knjižnično poslovanje u National Library of Medicine (NLM). Usmeno priopćenje.

Marušić, A. i Marušić, M. (1995.). Struggle for visibility: a small journal in a small country. *INASP*, 5, November.

Marušić, A. i Marušić, M. (1999.). Small scientific journals from small countries: breaking from a vicious circle of inadequacy. *Croatian Medical Journal*, 40, str. 508-514. Dostupno na: http://www.councilscienceeditors.org/files/public/ViciousCircle_CroatianMedicalJournal.pdf

Marušić, A. i Marušić, M. (2003.). Teaching students how to read and write science: a mandatory course on scientific research and communication in medicine. *Academic Medicine*, 78, str. 1235-1239.

Marušić, A. i Marušić, M. (2006.) Double life of medical journals: Dr Paper and Mr Web. *Croatian Medical Journal*, 47, str. 4-6. Dostupno na: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2080387/>

Marušić, A. i Marušić, M. (2012.). Can small journals provide leadership? *Lancet*, 379, str. 1361-1363.

Marušić, A. i Marušić, M. (2013.) Promotion of journals, especially small scholarly journals. U: Smart, P.; Maisonneuve, H.; Polderman, A. (ur.) *Science Editors' Handbook*. 2. izd. London: European Association of Science Editors, str. 220-223.

Marušić, A.; Katavić, V. i Marušić M. (2007.). Role of editors and journals in detecting and preventing scientific misconduct: strengths, weaknesses, opportunities, and threats. *Medicine and Law*, 26, str. 545-566.

Marušić, M. (1996.). On the advancement of science in developing countries: an example of seventy Croatian young scientists educated in Germany and USA. *Croatian Medical Journal*, 37, str. 273-282. Dostupno na: <http://neuron.mefst.hr/docs/CMJ/issues/1996/37/4/09.pdf>

Marušić, M. (1998.). Slobodna Hrvatska, znanost i znanstveni kriteriji. U Polšek, D. (ur.) *Vidljiva i nevidljiva akademija*. (str. 47-56). Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar.

- Marušić, M. (2003.). Why physicians should publish, how easy it is, and how important it is in clinical work. *Archive of Oncology*, 11, str. 59-64. Dostupno na: <http://www.doiserbia.nb.rs/img/doi/0354-7310/2003/0354-73100302059M.pdf>
- Marušić, M. (2005.). Science and patriotism. Contributions, Section of Biological and Medical Sciences., MASA, 26, 2, str. 5-11. Dostupno na: <http://manu.edu.mk/prilozi/matkomarusic.pdf>
- Marušić, M. (2006.) Važnost znanosti za Hrvatsku i Hrvatske za znanost. U: Ministarstvo znanosti, prosvjete i športa. Zbornik. Prvi kongres hrvatskih znanstvenika iz domovine i inozemstva, Vukovar 15.-19. studenoga 2004. (str. 366-78). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.
- Marušić, M. (2010.). *Life of editor*. Zagreb: Croatian Medical Journal; Medicinska naklada.
- Marušić, M. (ur.). (2013.). *Uvod u znanstveni rad u medicini* (5. izd.) Zagreb: Medicinska naklada.
- Marušić, M. i Marušić, A. (1996.) The creation of the Croatian Medical Journal and Croatia's reputation abroad. *Journal of Croatian Studies*, 36/37, str. 149-170.
- Marušić, M. i Marušić, A. (2001.). Good editorial practice: editors as educators. *Croatian Medical Journal*, 42, str. 113-120. Dostupno na: <http://neuron.mefst.hr/docs/CMJ/issues/2001/42/2/11259730.pdf>
- Marušić, M. i Marušić, A. (2005.). Mogućnosti državnog poticaja izvrsnosti znanstvenih časopisa u Hrvatskoj. *Acta Medica Croatica*, 59. str. 285-296.
- Marušić, M. i Marušić, A. (2013.). Organizing the editorial board and office. U: Smart, P. Maisonneuve, H.; Polderman, A. (ur.). *Science Editors' Handbook*. 2. izd. London: European Association of Science Editors, str. 111-116.
- Marušić, M.; Marušić, A. i King, R. (2013.). Establishing a new journal. U: Smart, P.; Maisonneuve, H.; Polderman, A. (ur.) *Science editor handbook*. 2. izd. London: European association of science editors, str. 103-106.
- Marušić, M.; Bošnjak, D.; Rulic-Hren, S. i Marušić A. (2003.). Legal regulation of the Croatian Medical Journal: model for small academic journals. *Croatian Medical Journal*, 44, str. 663-73. Dostupno na: <http://neuron.mefst.hr/docs/CMJ/issues/2003/44/6/14652877.pdf>
- Marušić, M.; Mišak, A.; Kljaković-Gašpić, M.; Fišter, K.; Hren, D. i Marušić, A. (2009.). Producing a scientific journal in a small scientific community: an author-helpful policy. *International Microbiology*, 7, str. 143-147.
- Mišak, A.; Marušić, M. i Marušić, A. (2005.). Manuscript editing as a way of teaching academic writing: experience from a small scientific journal. *Journal of Second Language Writing*, 14, 2, str. 122-131.
- Mohr, H. (1997.). *Lectures on structure and significance of science*. New York; Heidelberg: Springer Verlag.
- NFAIS (2009). *The National Federation of Advanced Information Services. Best practices for publishing journal articles*. Philadelphia, PA: NFAIS, 2009. Dostupno na http://nfais.org/files/file/Best_Practices_Final_Public.pdf.
- Nylenna, M.; Hagve, T. A. i Marušić, A. (2003.). Small journals and non-English language journals. U Godlee, F. i Jefferson T.I. (ur.) *Peer Review in Health Sciences*. 2. izd. London: BMJ Books, str. 140-150.
- Prgomet, D. (ur.). (2001.). Zbornik radova. Prvi hrvatski kongres vojne medicine. Zagreb, 26.-28. listopada 2001. Zagreb: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske.
- Sambunjak, D.; Ivaniš, A.; Marušić, A. i Marušić, M. (2008.). Representation of journals from five neighboring European countries in the Journal Citation Reports. *Scientometrics*, 76, str. 261-271.
- Tomáška, J. i Nosek, J. (2014.). Opinion: science in a small European country: internationalization is needed to strengthen science in Slovakia. *The Scientist*, 28. siječnja. Dostupno na: <http://www.the-scientist.com/?articles.view/articleNo/39008/title/Opinion--Science-in-a-Small-European-Country/>
- Walter, G.; Bloch, S.; Hunt, G. i Fisher, K. (2003.). Counting on citations: a flawed way to measure quality. *Medical Journal of Australia*, 178, str. 280-281. Dostupno na: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.157.3914&rep=rep1&type=pdfs>

Bibliometrijski pokazatelji za procjenu kvalitete znanstvenih časopisa

Bojan Macan

Institut Ruđer Bošković, Knjižnica, Zagreb

Jelka Petrak

Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet, Središnja medicinska knjižnica

Znanstveni časopisi imaju ključnu ulogu u objavljivanju i prijenosu novih informacija te izgradnji pouzdanog arhiva znanja u velikom broju znanstvenih disciplina. Tu složenu ulogu, odnosno doprinos časopisa razvoju znanosti, znanstvena zajednica prosuđuje na različite načine. Znanstveni utjecaj časopisa ne može se ocjenjivati jednodimenzionalno i u toj je ocjeni uvijek potrebno primijeniti više pokazatelja. Prosudba se može oslanjati na mišljenje čitatelja, odnosno autora znanstvenih radova ili na kvantitativne pokazatelje, dobivene na osnovi različitih numeričkih podataka i analiza. Bibliometrijski pokazatelji numerički su instrumenti vrjednovanja značajnosti pojedinih znanstvenih časopisa, odnosno objavljenih radova i njihova odjeka. Ovaj rad donosi pregled najčešće korištenih bibliometrijskih pokazatelja i njihovih osnovnih značajki.

Literatura:

Abbott, A. (1999.). University libraries put pen to paper in journal pricing protest. *Nature*, 398, str.740.

Adie, E. i Roe, W. (2013.). Altmetric: enriching scholarly content with article-level discussion and metrics. *Learned Publishing*, 26, 1, str. 11-17.

Althouse B. M.; West, J. D.; Bergstrom, T. i Bergstrom, C. T. (2009.). Differences in impact factor across fields and over time. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 60, 1, str. 27-34.

Altmetric (2014.). What does altmetric do? Dostupno na: <http://www.altmetric.com/whatwedo.php#score> (2. 4. 2014.)

Barbaro A.; Gentili, D. i Rebuffi, C. (2014.). Altmetrics as new indicators of scientific impact. *Journal of EAHIL*, 10, 1, str. 3-6.

Baynes, G. (2012.). Article level metrics on nature.com. Dostupno na: http://www.nature.com/press_releases/article-metrics.html (30. 3. 2014.)

Braun, T.; Glänzel, W. i Schubert, A. (2005.). A Hirsch-type index for journals. *Scientist*, 19, 2, str. 8.

CWTS Journal Indicators (2013.). Welcome to journal indicators. Dostupno na: <http://www.journalindicators.com> (30. 3. 2014.)

Davis, F. (2011.). Gaming the impact factors puts journal in time-out. *Scholarly Kitchen*. Dostupno na: <http://scholarlykitchen.sspnet.org/2011/10/17/gaming-the-impact-factor-puts-journal-in-time-out/> (28. 2. 2014.)

Declaration on Research Assessment (2013.). Dostupno na: <http://am.ascb.org/dora/> (27. 2. 2014.)

Elsevier (2013.). Elsevier announces 2012 Journal Impact Factor highlights. *MarketWatch*. Dostupno na: <http://www.marketwatch.com/story/elsevier-announces-2012-journal-impact-factor-highlights-2013-07-15> (2. 4. 2014.)

Frank, E. (1994.). Author's criteria for selecting journals. *JAMA*, 272, 2, str. 163-164.

Garfield, E. (1979.). Is citation analysis a legitimate evaluation tool? *Scientometrics*, 1, 4, str. 359-375.

Garfield, E. (1994.). ISI impact factor. Dostupno na: <http://wokinfo.com/essays/impact-factor/> (23. 2. 2014.)

Garfield, E. (1999.). Journal impact factor: a brief review. *Canadian Medical Association Journal*, 161, 8, str. 979-980.

Garfield, E. (2003.). The meaning of the impact factor. *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 3, 2, str. 363-369.

Garfield, E. (2005.). The agony and the ecstasy: the history and meaning of the Journal Impact Factor. Dostupno na: <http://garfield.library.upenn.edu/papers/jifchicago2005.pdf> (25. 2. 2014.)

Glänzel, W. i Moed, H. F. (2002.). Journal impact measures in bibliometric research. *Scientometrics*, 53, 2, str. 171-193.

Glänzel, W. i Schoepflin, U. (1995.). A bibliometric study on ageing and reception processes of scientific literature. *Journal of Information Science*, 21, 1, str. 37-53.

Golubić, R.; Rudeš, M.; Kovačić, N.; Marušić, M. i Marušić, A. (2008.). Calculating impact factor: how bibliographical classification of journal items affects the impact factor of large and small journals. *Science and Engineering Ethics*, 14, 1, str. 41-49.

González-Pereira, B.; Guerrero-Bote, V. P. i Moya-Anegón, F. (2010.). A new approach to the metric of journals' scientific prestige: the SJR indicator. *Journal of Informetrics*, 4, 3, str. 379-391.

Google Scholar (2013.). Google Scholar Metrics. Dostupno na: <http://scholar.google.com/intl/en/scholar/metrics.html> (2. 4. 2014.)

Guerrero-Bote, V. P. i Moya-Anegón, F. (2012.). A further step forward in measuring journals' scientific prestige: the SJR2 indicator. *Journal of Informetrics*, 6, 4, str. 674-688.

Hill, D. R. i Stickell, H. N. (2001.). Brandon/Hill selected list of print books and journals for the small medical library. *Bulletin of the Medical Library Association*, 89, 2, str. 131-153.

Hirsch, J. E. (2005.). An index to quantify an individual's scientific research output. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 102, 46, str. 16569-16572.

Hirst, G. (1978.). Discipline impact factors: a method for determining core journal lists. *Journal of the American Society for Information Science*, 29, 4, str. 171-172.

Journal Citation reports (2013.). The recognized authority for evaluating journals. Dostupno na: <http://thomsonreuters.com/journal-citation-reports> (2. 4. 2014.)

Journal Metrics (2012.). Research analytics redefined: about SJR. Dostupno na: <http://www.journalmetrics.com/sjr.php> (2. 4. 2014.)

van Leeuwen, T. N. i Moed, H. F. (2002.). Development and application of journal impact measures in the Dutch science system. *Scientometrics*, 53, 2, str. 249-266.

Leydesdorff, L. i Opthof, T. (2010.). Scopus's source normalized impact per paper (SNIP) versus a journal impact factor based on fractional counting of citations. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 61, 11, str. 2365-2369.

Lin, J. i Fenner, M. (2013.). Altmetrics in evolution: defining and redefining the ontology of article-level metrics. *Information Standards Quarterly*, 25, 2, str. 20-26.

Lock, S. (1985.). A difficult balance: editorial peer review in medicine. Dostupno na: http://www.nuffieldtrust.org.uk/sites/files/nuffield/publication/A_Difficult_Balance.pdf (10. 2. 2014).

López-Illescas, C.; Anegón, F. de M. i Moed, H. F. (2009.). Comparing bibliometric country-by-country rankings derived from the Web of Science and Scopus: the effect of poorly cited journals in oncology. *Journal of Information Science*, 35, 2, str. 244-256.

Macan, B. (2014.). WoS, WoK, CC, WoSCC...?!?. *Kemija u industriji*, 63, 3/4, str. 110-111.

Moed, H. F. (2005.). Citation analysis of scientific journals. U: Moed, H. F. *Citation analysis in research evaluation*. Berlin: Springer.

Moed, H. F. (2010.). Measuring contextual citation impact of scientific journals. *Journal of Informetrics*, 4, 3, str. 265-277.

Moed, F.; Colledge, L.; Reedijk, J.; Moya-Anegón, F.; Guerrero-Bote, V.; Plume, A. i Amin, M. (2012.). Citation-based metrics are appropriate tools in journal assessment provided that they are accurate and used in an informed way. *Scientometrics*, 92, 2, str. 367-376.

Molinie, A i Bodenhausen, G. (2013.). On toxic effects of scientific journals. *Journal of Biosciences*, 38, 2, str. 189-199.

van Noorden, R. (2013.). New record: 66 journals banned for boosting impact factor with self-citations. *Nature Newsblog*. Dostupno na: <http://blogs.nature.com/news/2013/06/new-record-66-journals-banned-for-boosting-impact-factor-with-self-citations.html> (27. 2. 2014.)

Organization for Economic Co-operation and Development (2002.). Glossary of statistical terms. Dostupno na: <https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=198> (12. 2. 2014.)

Piwowar, H. (2013.). Introduction altmetrics: what, why and where? *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*, 4, 1, str. 8-9.

PLoS (2014.). Article level metrics: overview. Dostupno na: <http://article-level-metrics.plos.org/alm-info/> (2. 4. 2014.)

PLoS Medicine Editors (2006.). The impact factor game. *PLoS Medicine*, 3, 6, e291. doi: 10.1371/journal.pmed.0030291

Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja (2005.). *Narodne novine*, 84. Dostupno na: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/289156.html> (12. 2. 2014.)

Priem, J.; Taraborelli, D.; Groth, P. i Neylon, C. (2010.). Altmetrics: a manifesto. Dostupno na: <http://altmetrics.org/manifesto/> (7. 3. 2014.)

Pudovkin, A. I. i Garfield, E. (2004.). Rank-normalized impact factor: a way to compare journal performance across subject categories. Dostupno na: <http://garfield.library.upenn.edu/papers/ranknormalizationasist2004published.pdf> (24. 2. 2014.)

Regazzi, J. J. i Aytac, S. (2008.). Author perceptions of journal quality. *Learned Publishing*, 21, 3, str. 225-235.

Saha, S. (2003.). Impact factor: a valid measure of journal quality? *Journal of the Medical Library Association*, 91, 1, str. 42-46.

Schekman, R. (2013.). How journals like Nature, Cell and Science are damaging science. *The Guardian*, 9. prosinca. Dostupno na: <http://www.theguardian.com/commentisfree/2013/dec/09/how-journals-nature-science-cell-damage-science> (2. 4. 2014.)

SCImago Journal & Country Rank (2014.). Science analysis. Dostupno na: <http://www.scimagojr.com> (26. 2. 2014.)

Scopus (2010.). Statement on the Scopus journal selection process. Dostupno na: http://info.sciencedirect.com/UserFiles/u4/Scopus_Statement_David_%20Rew_1210.pdf (26. 2. 2014.)

- Seglen, P. O. (1997.). Why the impact factor of journals should not be used for evaluating research. *British Medical Journal*, 314, str. 498-502.
- Serenko, A. i Bontis, N. (2011.). What's familiar is excellent: the impact of exposure effect on perceived journal quality. *Journal of Informetrics*, 5, 1, str. 219-223.
- Testa, J. (2011.). The globalization of Web of Science: 2005-2010. Dostupno na: <http://wokinfo.com/essays/globalization-of-web-of-science/> (28. 2. 2014.)
- Testa, J. (2012.). The Thomson Reuters journal selection process. Dostupno na: <http://wokinfo.com/essays/journal-selection-process/> (11. 2. 2014.)
- Vanclay, J. K. (2012.). Impact factor: outdated artefact or stepping-stone to journal certification? *Scientometrics*, 92, 2, str. 211-238.
- Web of Science Core Collection (2014.). Comprised of 100 years of valuable research, fully indexed and cross searchable. Dostupno na: <http://thomsonreuters.com/web-of-science-core-collection> (26. 2. 2014.)
- Wolpert, A. J. (2013.). For the sake of inquiry and knowledge: the inevitability of open access. *New England Journal of Medicine*, 368, 9, str. 785-787.
- Zitt, M. (2012.). The journal impact factor: angel, devil, or scapegout: a comment on J. K. Vanclay's article 2011. *Scienotometrics*, 92, 2, str. 485-503.
- Zwemer, R. J. (1970.). Identification of journal characteristics useful in improving input and output of a retrieval system. *Federation Proceedings*, 29, 5, str. 1595-1603.

(R)evolucija znanstvenih časopisa

Jadranka Stojanovski

Odjel za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru

Nerijetko se znanstvena komunikacija izjednačuje sa znanstvenim izdavaštvom. No, sustav znanstvene komunikacije, iako uključuje koncept znanstvenog izdavaštva kao potencijalno najvidljiviji dio znanstvene komunikacije, uključuje i brojne neformalne i formalne mreže koje znanstvenici koriste da bi razvili svoje ideje, razmijenili informacije, stvorili i rudarili podatke, ovjeravali svoja istraživanja, objavljivali pronalaskе, diseminirali rezultate te arhivirali i čuvali podatke kroz duže vremensko razdoblje. Pa iako je osnova znanstvene komunikacije dijeljenje, bez obzira radilo se o dijeljenju sa znanstvenicima iz srodnog znanstvenog područja ili s javnošću koja kroz poreze financira znanost, ono što je danas najaktualnija tema znanstvene komunikacije nisu novi načini komunikacije poduprijeti novim tehnologijama, nije popularizacija znanosti kroz koju se najnovija znanstvena istraživanja na jednostavan način prezentiraju javnosti, već je to ekonomija znanstvenog izdavaštva koja je cijeli sustav dovela u ozbiljnu krizu. U ovom radu fokusirat ćemo se na časopise kao glavno sredstvo znanstvene komunikacije u mnogim područjima. Istražit ćemo promjene u tijeku znanstvene komunikacije te uloge i odgovornosti najvažnijih sudionika: autora/istraživača, financijera, izdavača, knjižnica, akademskih i istraživačkih ustanova, profesionalnih udruga i društva u cjelini. Kroz različite teme kao što su sadržaj i struktura časopisa, pristup, prava, nosač, format, medij, recenzija i prosudba, prikazat ćemo sadašnje stanje u znanstvenom izdavaštvu, te posljedice na znanstvenu komunikaciju. Naznačit ćemo trendove budućeg razvoja koji će izmijeniti sustav znanstvenog izdavaštva i omogućiti razvoj znanosti na temeljima unaprjeđene komunikacije, integracije cjelovitog znanstvenog procesa, dijeljenja i korištenja.

Literatura:

- Ball, A. (2012.). *Review of data management lifecycle models*. Bath: University of Bath. Dostupno na: opus.bath.ac.uk/28587/1/redm1rep120110ab10.pdf (10. 8. 2014.)
- Bates, T.; Anić, A.; Marušić, M. i Marušić, A. (2004.). Authorship criteria and disclosure of contributions: comparison of 3 general medical journals with different author contribution forms. *JAMA*, 292, 1, str. 86-88.
- Beall, J. (2014.). List of predatory publishers. *Scholarly Open Access*. Dostupno na: <http://scholarlyoa.com/2014/01/02/list-of-predatory-publishers-2014/> (10. 8. 2014.)
- Bergstrom, T. C.; Courant, P. N.; McAfee, R. F. i Williams, M. A. (2014.). Evaluating big deal journal bundles. *Proceedings of the National Academy of Science of the United States of America*. 111, 26, str. 9425-9430.
- Berners-Lee, T. (1998.). Semantic web road map. Dostupno na: <http://www.w3.org/DesignIssues/Semantic.html> (10. 8. 2014.)
- Björk, B.-C.; Roos, A. i Lauri, M. (2008.). Global annual volume of peer reviewed scholarly articles and the share available via different open access options. U: Chan, L. i Mornati, S. (ur.) *ELPUB2008 Open Scholarship: Authority, Community, and Sustainability in the Age of Web 2.0: Proceedings of the 12th International Conference on Electronic Publishing* (str. 178-186). Toronto.
- Boldt, A. (2010.). Extending arxiv.org to achieve open peer review and publishing. Dostupno na: <http://arxiv.org/pdf/1011.6590.pdf> (10. 8. 2014.).
- Brown, H. (1972.). History and the learned journal. *Journal of the History of Ideas*. 33, 3, str. 365-378.
- Budapest Open Access Initiative (2002.). Dostupno na: <http://www.budapestopenaccessinitiative.org/read> (10. 8. 2014.).
- Chapelle, F. H. (2014.). The history and practice of peer review. *Ground Water*, 52, 1, str. 1.
- Conley, J. P. i Wooders, M. (2009.). But what have you done for me lately?: commercial publishing, scholarly communication, and open-access. *Journal of Economic Analysis and Policy*, 39, 1, str. 71-78.
- Dallmeier-Tiessen, S.; Goerner, B.; Darby, R.; Hyppoelae, J.; Igo-Kemenes, P.; Kahn, D.; Lambert, S.; Lengenfelder, A.; Leonard, C.; Mele, S.; Polydoratou, P.; Ross, D.; Ruiz-Perez, S.; Schimmer, R.; Swaisland, M. i van der Stelt, W. (2010.). Open access publishing: models and attributes. The SOAP consortium.
- European Commission (2013.). *Guidelines on open access to scientific publications and research data in Horizon 2020*. Dostupno na: http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-pilot-guide_en.pdf (10. 8. 2014.)
- European Commission (2014.). Policy: initiatives: open access. Dostupno na: <http://ec.europa.eu/research/science-society/index.cfm?fuseaction=public.topic&id=1294> (10. 8. 2014.)
- Gibney, E. (2013.) LHC plans for open data future. *Nature*, 503, 447. doi:10.1038/503447a
- Godlee, F. (2002.). Making reviewers visible. *JAMA*, 287, 21, str. 2762.
- Hebrang Grgić, I. (2011.). *Open access to scientific information in Croatia: increasing research impact of a scientifically peripheral country*. Saarbrücken: Lambert Academic Publishing.
- Hook, O. (1999.). Scientific communications: history, electronic journals and impact factors. *Scandinavian Journal of Rehabilitation Medicine*. 31, 1, str. 3-7.
- ICMJE (2014.). Defining the role of authors and contributors. Dostupno na: <http://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/defining-the-role-of-authors-and-contributors.html> (10. 8. 2014.)
- King, C. (2013.). Single-author papers: a waning share of output, but still providing the tools for progress. *ScienceWatch* [online]. Dostupno na: <http://sciencewatch.com/articles/single-author-papers-waning-share-output-still-providing-tools-progress> (10. 8. 2014.)

Kriegeskorte, N. (2012.). Open evaluation: a vision for entirely transparent post-publication peer review and rating for science. *Frontiers in Computational Neuroscience*, 6, listopada, str. 79.

Laakso, M. i Björk, B.-C. (2012.). Anatomy of open access publishing: a study of longitudinal development and internal structure. *BMC Medicine*, 10, str. 124.

Laakso, M.; Welling, P.; Bukvova, H.; Nyman, L.; Björk, B.-C. i Hedlund, T. (2011.). The development of open access journal publishing from 1993 to 2009. *PLoS One*, 6, 6, e20961.

Larsen, P. O. i von Ins, M. (2010.). The rate of growth in scientific publication and the decline in coverage provided by Science Citation Index. *Scientometrics*, 84, 3, str. 575-603.

Mabe, M. (2003.). The growth and number of journals. *Serials*, 16, 2, str. 191-197.

NISO (2013.). *Recommended practices for online supplemental journal: NISO RP-15-2013*. Dostupno na: http://www.niso.org/apps/group_public/download.php/10055/RP-15-2013_Supplemental_Materials.pdf (10. 8. 2014.).

Odlyzko, A. M. (1995.). Tragic loss or good riddance: the impending demise of traditional scholarly journals. *International Journal of Human-Computer Studies*, 42, 1, str. 71-122.

Penev, L.; Agosti, D.; Georgiev, T.; Catapano, T.; Miller, J.; Blagoderov, V.; Roberts, D.; Smith, V. S.; Brake, I.; Rycroft, S.; Scott, B.; Johnson, N. F.; Morris, R. A.; Sautter, G.; Chavan, V.; Robertson, T.; Remsen, D.; Stoev, P.; Parr, C.; Knapp, S.; Kress, W. J.; Thompson, C. F. i Erwin, T. (2010.). Semantic tagging of and semantic enhancements to systematics papers: ZooKeys working examples. *Zookeys*, 16, 50, str. 1-16.

Pulverer, B. (2010.). Transparency showcases strength of peer review. *Nature*, 468, 7320, str. 9-11.

Rennie, D. (1989.). Editorial peer review: its development and rationale. Dostupno na: http://www.culik.com/1190fall2012/Paper_1_files/rennie.pdf (10. 8. 2014.).

Riaz, M. (1992.). *Serials management in libraries*. London: Atlantic Books.

Royal Society (2011.). Royal Society journal archive made permanently free to access. Dostupno na: <https://royalsociety.org/news/2011/Royal-Society-journal-archive-made-permanently-free-to-access/> (6. 7. 2014.).

van Rooyen, S.; Godlee, F.; Evans, S.; Black, N. i Smith, R. (1999.). Effect of open peer review on quality of reviews and on reviewers' recommendations: a randomised trial. *British Medical Journal*, 318, str. 23-27.

Sample, I. (2012.). Harvard University says it can't afford journal publishers' prices. *The Guardian*, 24. travnja. Dostupno na: <http://www.theguardian.com/science/2012/apr/24/harvard-university-journal-publishers-prices> (6. 7. 2014.).

Scholarly publishing roundtable (2010.) Report and recommendations from the scholarly publishing roundtable. Dostupno na: <http://www.aau.edu/WorkArea/DownloadAsset.aspx?id=10044> (10. 8. 2014.).

Shaw, D. (2011.). The ICMJE's definition of authorship is illogical and unethical. *British Medical Journal*, 343, str. 1-2.

Shotton, D. (2012.). The five stars of online journal articles: a framework for article evaluation. *D-Lib Magazine*, 18, 1/2, str. 1-16.

Shotton, D.; Portwin, K.; Klyne, G. i Miles, A. (2009.). Adventures in semantic publishing: exemplar semantic enhancements of a research article. *PLoS Computational Biology*, 5, 4, e1000361.

Smith, R. (1999.). Opening up BMJ peer review: a beginning that should lead to complete transparency. *British Medical Journal*, 318, str. 4-5.

Soergel, D.; Saunders, A. i McCallum, A. (2013.). Open scholarship and peer review: a time for experimentation. Dostupno na: <http://openreview.net/document/28cb8b58-d6f9-45c9-936f-c6c60e674381> (10. 8. 2014.).

Solomon, D. J. i Björk, B.-C. (2012.). A study of open access journals using article processing charges. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 63, 8, str. 1485-1495.

Stojanovski, J. (2012.). Plati i objavi: novi trendovi u znanstvenom izdavaštvu. *Food Technology and Biotechnology*, str. 11-12.

- Troyan, S. D. (ur.). (2004.). *Medieval rhetoric: a casebook*. New York; London: Routledge.
- Vines, T. H.; Andrew, R. L.; Bock, D. G.; Franklin, M. T.; Gilbert, K. J.; Kane, N. C.; Moore, J.; Moyers, B. T.; Renaut, S.; Rennison, D. J.; Veen, T. i Yeaman, S. (2013.). Mandated data archiving greatly improves access to research data," *FASEB Journal*, 27, str. 1304-1308.
- Ware, M. i Mabe, M. (2009.). *The stm report: an overview of scientific and scholarly journals publishing*. London: International Association of Scientific, Medical and Technical Publishers. Dostupno na: http://www.stm-assoc.org/2009_10_13_MWC_STM (10. 8. 2014.)
- Ware, M. i Mabe, M. (2012.). *The stm report: an overview of scientific and scholarly journals publishing*. London: International Association of Scientific, Medical and Technical Publishers. Dostupno na: http://www.stm-assoc.org/2012_12_11_STM_Report_2012.pdf (10. 8. 2014.)
- Willis, J. i Bull, G. (2000.). Setting the priorities: electronic scholarly publishing for instructional technology and teacher education. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 1, 1, str. 9-38.

Financiranje objavljivanja hrvatskih znanstvenih časopisa

Vladimir Mrša

Iva Grabarić Andonovski

Zrinka Pongrac Habdija

Prehrambeno-biotehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Uredništvo časopisa

Food Technology and Biotechnology

U znanstvenom izdavaštvu prevladavaju dva oblika financiranja. Prema prvom, nazvanom *user pays* modelu, diseminaciju znanstvenih informacija plaćaju sami korisnici, dakle znanstvenici prema kojima su informacije usmjerene, odnosno njihove znanstvene ili znanstveno-nastavne institucije. Drugi, tzv. *author pays* model, zasnovan je na sustavu u kojem je financiranje izdavačkog procesa preneseno na autore. U tom sustavu časopisi naplaćuju autorima objavljivanje radova, koji su uglavnom dostupni svim korisnicima bez ograničenja. Posebnost financiranja znanstvenog izdavaštva u Republici Hrvatskoj ogleda se u neposrednoj ulozi države, odnosno nadležnog ministarstva, u sufinanciranju znanstvenih časopisa. U hrvatskom sustavu većina časopisa, a među njima i svi najkvalitetniji znanstveni i znanstveno-stručni časopisi, dobivaju potporu ministarstva, koja pokriva veći dio troškova obrade i tiskanja radova. Na taj se način troškovi diseminacije rezultata znanstvenih istraživanja ne podmiruju iz sredstava izdvojenih za znanstvene projekte, znanstvene institucije i njihove knjižnice. Svaki od navedenih modela ima svoje prednosti i mane, koje ćemo pokušati sumirati i usporediti u ovom članku.

Literatura:

Beall, J. (2014.). Beall's list: potential, possible, or probable predatory scholarly open-access publishers. *Scholarly Open Access*. Dostupno na: <http://scholarlyoa.com/publishers/> (2. 7. 2014.)

Bosch, S. i Henderson, K. (2013.). The winds of change: periodicals price survey 2013. *Library Journal*, 25. Dostupno na: <http://lj.libraryjournal.com/2013/04/publishing/the-winds-of-change-periodicals-price-survey-2013/> (2. 7. 2014.)

Centar za evaluaciju u obrazovanju i nauci (2014.). Bibliometrijski pokazatelji učinka časopisa. Dostupno na: http://ceon.rs/index.php?option=com_content&task=view&id=84&Itemid=896 (1. 7. 2014.)

Directory of Open Access Repositories (2014.). Dostupno na: <http://www.openaccess.org/> (1. 7. 2014.)

van Dorp, L. (2012.). *Going for gold: an investigation into financial models of open access publishing in biology and the life sciences: MSc Thesis*. Imperial College of London, London, UK. Dostupno na: http://www.open-access.hu/sites/www.open-access.hu/files/Tudományterületek-Biology_and_oa.pdf (1. 7. 2014.)

Elsevier (2014.). *Open access options*. Philadelphia, PA, USA. Dostupno na: <http://www.elsevier.com/journal-authors/open-access/open-access-options> (1. 7. 2014.)

Frantsvåg, J. E. (2009.). *Open access journals: how could we finance them – and how do we?* The University Library of Tromsø, Uppsala, Finland. Dostupno na: <http://www.lub.lu.se> (1. 7. 2014.)

Frantsvåg, J. E. (2010.). The role of advertising in financing open access journals. *First Monday*, 15, 3, 1. ožujka. Dostupno na: <http://firstmonday.org/ojs/index.php/fm/article/view/2777/2478> (1. 7. 2014.)

Harnad, S.; Brody, T.; Vallières, F.; Carr, L.; Hitchcock, S.; Gingras, Y.; Oppenheim, C.; Stamerjohanns, H. i Hilf E. R. (2004.). The access/impact problem and the green and gold roads to open access. *Serials Review*, 30, str. 310-314.

Harnad, S.; Brody, T.; Vallières, F.; Carr, L.; Hitchcock, S.; Gingras, Y.; Oppenheim, C.; Stamerjohanns, H. i Hilf E. R. (2014.). The green and the gold road to open access. *Nature Web Focus: Access to the Literature*. Dostupno na: <http://www.nature.com/nature/focus/accessdebate/21.html> (1. 7. 2014.)

Infrastructure Services for Open Access (2014.). Publication charges? Directory of Open Access Journals, Kastrup, Denmark. Dostupno na: <http://doaj.org/> (2. 7. 2014.)

Javna agencija za raziskovalnu dejavnost Republike Slovenije (2013.). Rezultati Javnega razpisa za sofinanciranje izdavanja domačih znanstvenih periodičnih publikacij v letu 2013 in 2014. Dostupno na: <https://www.arrs.gov.si/sl/infra/tisk/rezultati/13/rezult-zpp-13-14.asp> (30. 6. 2014.)

Journal Citation Reports (2013.). Dostupno na: http://wokinfo.com/products_tools/analytical/jcr/ (2. 7. 2014.)

Jurski, D. (2013.). *Study of subscription prices for scholarly society journals: Society journal pricing trends and industry overview*. Allen Press, Inc. Dostupno na: http://allenpress.com/system/files/pdfs/library/2013_AP_JPS.pdf (27. 6. 2014.)

Le, S. (2011.). Open access journals supported by a €1 million Dutch open access fund. *BioMed Central blog*. Dostupno na: <http://blogs.biomedcentral.com/bmcblog/2011/08/12/open-access-journals-supported-by-a-e1-million-dutch-open-access-fund/> (2. 7. 2014.)

Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije (2013.). Kriterijumi na osnovu kojih se odobrava sufinanciranje izdavanja naučnih časopisa u Republici Srbiji u 2013. godini. Dostupno na: <http://www.mpn.gov.rs/konkursi-i-javni-pozivi/nauka-i-tehnoloski-razvoj/776-javni-poziv-za-ucesce-u-sredstvima-ministarstva-za-sufinansiranje-izdavanja-naucnih-casopisa-u-republici-srbiji-u-kategoriji-m-23-i-m-24-za-2013-godinu> (1. 7. 2014.)

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske (2014.a). Kriteriji za financijsku potporu znanstvenim časopisima i časopisima za popularizaciju znanosti. Dostupno na: <http://public.mzos.hr/Default.aspx?sec=2142> (27. 6. 2014.)

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske. (2014.b). Odluka o financijskoj potpori znanstvenim časopisima i časopisima za popularizaciju znanosti. Dostupno na: <http://public.mzos.hr/Default.aspx?art=13267&sec=2139> (30. 6. 2014.)

Morrison, H. (2013.). Open access legislation in the US and Canada looks to prioritise post-publication archiving, not publisher's profits. *The Impact Blog*, The London School of Economics and Political Science, London, UK. Dostupno na: <http://blogs.lse.ac.uk/impactofsocialsciences/2013/10/22/open-access-us-canada-fastr/> (2. 7. 2014.)

Stojanovski, J. (2014.). Hrvatski časopisi u WoS, CC i Scopus bazama podataka. *Vijesti Knjižnice Instituta Ruđer Bošković*. Dostupno na: http://lib.irb.hr/web/hr/vijesti/item/1837-croatian_journals_wos_cc_scopus_databases.html (30.06.2014.).

Suber, P. (2008.). Gratis and libre open access. *SPARC Open Access Newsletter*, 124. Dostupno na: <http://www.sparc.arl.org/resource/gratis-and-libre-open-access> (1. 7. 2014.).

Uređivanje znanstvenih časopisa u online sustavima za organizaciju uredničkih procesa

Franjo Pehar

Odjel za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru

Zoran Velagić

Odsjek za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Osijeku

Temeljna je zadaća rada prikazati kako danas široko rasprostranjeni sustavi za praćenje i organizaciju uredničkih procesa utječu na uređivanje znanstvenih časopisa pri čemu će posebna pozornost biti pridana sustavu otvorenog koda OJS (*Open Journal Systems*), budući da je riječ o iznimno zastupljenom i sustavno održavanom programskom rješenju. U uvodnom se djelu rada prikazuju specifičnosti nakladništva znanstvenih časopisa, razvoj elektroničkog nakladništva u istom segmentu i naposljetku pojava i razvoj *online* nakladničkih sustava za praćenje i organizaciju uredničkih procesa te objavu nakladničkih sadržaja. Temeljni dio rada detaljnije predstavlja *Open Journal Systems*, a pozornost je pridana instalaciji i lokalizaciji, uredničkim procesima, objavljivanju časopisa na OJS platformi, oblicima isporuke sadržaja i problemu trajne dostupnosti objavljenih sadržaja. Iz rada je razvidno da se navedeni sustavi mogu smatrati i kvalitetnom ispomoći uredništvima u organizaciji procesa uređivanja i iznimno korisnim alatom za objavljivanje i distribuciju znanstvenih tekstova.

Literatura:

Bosančić, B. (2012.). Uloga opisnih označiteljskih jezika u razvoju digitalne humanistike. *Libellarium*, 4, 1, str. 65-82. Dostupno na: <http://ozk.unizd.hr/libellarium/index.php/libellarium/article/view/154> (12. 7. 2014.)

Czyzyk, M. i Choudhury, S. (2008.). A survey and evaluation of open-source electronic publishing systems. Dostupno na: <https://jscholarship.library.jhu.edu/handle/1774.2/32737> (12. 7. 2014.)

Getz, M. (2010.). Open access scholarship and publishing. U: *Encyclopedia of Library and Information Sciences*. 3. izd. (str. 4008-4019). Taylor & Francis. Dostupno na: <http://www.informaworld.com/10.1081/E-ELIS3-120044492> (12. 7. 2014.)

Kasdorf, W. E. (2003.). *The Columbia guide to digital publishing*. New York: Columbia University Press.

- Langdon-Neuner, E. (2013.). Today's hot topics in editorial policy. U: Smart, P. Maisonneuve, H.; Polderman, A. (ur.) *Science Editors' Handbook* (str. 99-102). 2. izd. London: European Association of Science Editors.
- Leubsdorf, C. (2011.). Annotum: an open-source authoring and publishing platform based on WordPress. Bethesda: National Center for Biotechnology Information. Dostupno na: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK63828/#leubsdorf-S5> (12. 7. 2014.)
- Leubsdorf, C. (2012.). Annotum: launching a peer-reviewed journal online for free. *Learned Publishing*, 25, 2, str. 99-106.
- Loubani, T.; Sinclair, A.; Murray, S.; Kendall, C.; Palepu, A.; Todkill, A. M. i Willinsky, J. (2008.). No budget, no worries: free and open source publishing software in biomedical publishing. *Open Medicine: A Peer-Reviewed, Independent, Open-Access Journal*, 2, e114–e120.
- Lucier, R. E. i Brantley, P. (1995.). The Red Sage Project: an experimental digital journal library for the health sciences. *D-Lib Magazine*, kolovoz.
- Luna, P. (2009.). Books and bits: texts and technology 1970-2000. U: Eliot, S. i Rose, J. (ur.) *A companion to the history of the book* (str. 381-394). Malden: Wiley-Blackwell.
- Mackenzie Owen, J. S. (2007.). *The scientific article in the age of digitization*. Dordrecht: Springer.
- Martek, A. (2012.). Časopis Geologia Croatica: od tiskane prema elektroničkoj inačici. *Časopis Knjižničarskog društva Rijeka*, 3, 3. Dostupno na: http://www.kdr.hr/drustvo/kdr-2012-html/Casopis-KDR-2012_6.htm (12. 7. 2014.)
- McKiernan, G. (2002.). Web-based journal manuscript management and peer-review software and systems. *Library Hi Tech News*, 19, 7, str. 31-34.
- McKnight, C.; Dillon, A. i Shackel, B. (1996.). The electronic journal and its implications for the digital library. U: Harrison, T. i Stephens, T. (ur.) *Computer networking and scholarly communication in the 21st century* (str. 351-368). New York: SUNY Press. Dostupno na: [https://www.ischool.utexas.edu/~adillon/BookChapters/e-journals in 21st century.htm](https://www.ischool.utexas.edu/~adillon/BookChapters/e-journals%20in%2021st%20century.htm) (12. 7. 2014.)
- Melnikov, A. V. i Semenyuk, E. P. (2014.). The information revolution and the modern printing industry. *Scientific and Technical Information Processing*, 41, 1, str. 1-11. doi:10.3103/S0147688214010031
- Morris, S.; Barnas, E.; LaFrenier, D. i Reich, M. (2013.). *The handbook of journal publishing*. New York: Cambridge University Press.
- Nelson, T. H. (2003.). A file structure for the complex, the changing, and the indeterminate. U: Wardrip-Fruin, N. i Montfort, N. (ur.) *The new media reader* (str. 133-145). Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Owen, B. i Stranack, K. (2012.). The Public Knowledge Project and Open Journal Systems: open source options for small publishers. *Learned Publishing*, 25, 2, str. 138-144.
- Pampel, H. i Dallmeier-Tiessen, S. (2014.). Opening Science. U: Bartling, S. i Friesike, S. (ur.) *Opening Science: The Evolving Guide on How the Internet is Changing Research, Collaboration and Scholarly Publishing* (str. 213-224). Cham: Springer International Publishing. doi:10.1007/978-3-319-00026-8
- Priem, J. i Hemminger, B. M. (2012.). Decoupling the scholarly journal. *Frontiers in Computational Neuroscience*, 6, 19. doi:10.3389/fncom.2012.00019
- Rowland, F. (2002.). The peer-review process. *Learned Publishing*, 15, 4, str. 247-258.
- Shapiro, K. (2002.). Bibliography and summary: electronic peer review management: a report prepared by Kam Shapiro for the Scholarly. Dostupno na: <http://deepblue.lib.umich.edu/bitstream/handle/2027.42/78538/peerreview.html?sequence=1> (12. 7. 2014.)
- Smart, P. (2013.). Open access journals: it's not all about free. U: Smart, P.; Maisonneuve, H.; Polderman, A. (ur.) *Science Editors' Handbook* (str. 202-205). 2. izd. London: European Association of Science Editors.
- Solomon, D. J. (2008.). *Developing open access journals: a practical guide*. Oxford: Chandos Publishing. doi:10.1533/9781780632155

- Thompson, J. B. (2005.). *Books in the digital age: the transformation of academic and higher education publishing in Britain and the United States*. Cambridge, U.K.; Malden, MA: Polity Press.
- Thompson, J. B. (2010.). *Merchants of culture: the publishing business in the twenty-first century*. Cambridge, UK; Malden, MA: Polity Press.
- Tiemann, M. (2010.). Open Source Software. U: *Encyclopedia of Library and Information Sciences*. 3. izd. (str. 4031-4036). Taylor & Francis. Dostupno na <http://www.informaworld.com/10.1081/E-ELIS3-120043730> (12. 7. 2014.)
- Upshall, M. (2003.). Content management for journal publishers. *Learned Publishing*, 16, 2, str. 129-133.
- Velagić, Z. (2013.). *Uvod u nakladništvo*. Osijek: Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera, Odsjek za informacijske znanosti.
- Ware, M. (2005.). Online submission and peer-review systems. *Learned Publishing*, 18, 4, str. 245-250.
- Ware, M. (2007.). Journal publishing systems: outsource or in-house? *Learned Publishing*, 20, 3, str. 177-181.
- Wheeler, D. A. (2011.). How to evaluate open source software / free software (OSS/FS) programs. Dostupno na: http://www.dwheeler.com/oss_fs_eval.html (12. 7. 2014.)
- Willinsky, J. (2005.). Open Journal Systems: an example of open source software for journal management and publishing. *Library Hi Tech*, 23, 4, str. 504-519.

Autorskopravni aspekt izdavanja časopisa

Igor Gliha

Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Pitanje autorskih prava vrlo je bitno za znanstvenu komunikaciju, pa tako i za objavljivanje u znanstvenim časopisima. Znanstvenik autor rukopisa u trenutku njegovog nastanka nositelj je autorskog prava i sam odlučuje što će s rukopisom učiniti – hoće li ga poslati časopisu (i kojem), pohraniti u digitalni repozitorij kao nerecenziranu verziju ili učiniti nešto treće. Kada je rukopis poslan izdavaču, autor mora biti svjestan svih pravila, mora znati na koje uvjete pristaje samom predajom rukopisa i/ili eventualnim pismenim dogovorom. U radu će se problematizirati autorskopravna pitanja u elektroničkoj sredini, primjerice pitanja povezana sa samoarhiviranjem, a objasniti će se i uloga licenci koje autori mogu prilagati svojim radovima. Osvrnut će se na praksu u hrvatskim znanstvenim časopisima kao i na svijest o važnosti poštivanja autorskih prava od strane hrvatskih znanstvenika, urednika i izdavača.

Literatura:

Gliha, I. (1996.). Autorsko pravo: sudska praksa: prilog lista Informator. Zagreb: Informator.

Henneberg, I. (1993.). Prinos proučavanju nakladniškog prava. Zakonitost. 8/12, str. 529-531.

Henneberg, I. (1995.). Nositelji autorskog prava III. Informator, 4318-4319, 26. i 29. srpnja.

Henneberg, I. (2001.). Autorsko pravo. 2. izd. Zagreb: Informator.

Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima (2003.) Narodne novine 167. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima. NN 79/07; Zakon o izmjeni Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima. NN 80/11; Kazneni zakon. NN 125/11; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima. NN 141/13; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima. NN 127/14).

Zakon o industrijskom dizajnu (2003.). Narodne novine 173 (Zakon o zastupanju područja prava industrijskog vlasništva. NN 54/05; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o industrijskom dizajnu, NN 76/07; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o industrijskom dizajnu. NN 30/09; Zakon o izmjenama Zakona o zastupanju u području prava industrijskog vlasništva. NN 49/11).

Zakon o naslješivanju (2003.). Narodne novine 48 (Zakon o izmjeni Zakona o naslješivanju. NN 163/03; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o naslješivanju. NN 127/13).

Zakon o obveznim odnosima (2005.). Narodne novine 35 (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima. NN 41/08).

Zakon o oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama izvornosti proizvoda i usluga (2003.) Narodne novine 173 (Ispravak Zakona o oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama izvornosti proizvoda i usluga, NN 186/03; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama izvornosti proizvoda i usluga. NN 76/07; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama izvornosti proizvoda i usluga. NN 49/11).

Zakon o patentu (2003.). Narodne novine 173 (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o patentu. NN 87/05; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o patentu. NN 30/09; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o patentu. NN 128/10; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o patentu. NN 49/11; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o patentu. NN 76/13).

Zakon o trgovini (2008.). Narodne novine 87 (Uredba o izmjeni i dopuni Zakona o trgovini. NN 96/08; Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o trgovini. NN116/08; Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-I-642/2009. NN 76/09; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovini. NN 68/13; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovini. NN 30/14).

Zakon o žigu (2003.). Narodne novine 173 (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o žigu. NN 76/07; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o žigu. NN 30/09; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o žigu. NN 49/11).

Znanstvenoistraživačka čestitost u objavljivanju znanstvenih časopisa

Ksenija Baždarić

Katedra za medicinsku informatiku,
Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Znanstveno-istraživačka čestitost podrazumijeva poštenje u svim oblicima istraživanja, odgovornost u provedbi istraživanja, profesionalnu ljubaznost i pravednost u odnosu prema drugima te dobro upravljanje istraživanjima u ime drugih u nekom istraživačkom području. Znanstveno nepoštenje je narušavanje načela znanstveno-istraživačke čestitosti, uključuje teže povrede i upitne postupke u znanosti. Tri su najteža oblika znanstvenog nepoštenja: izmišljanje, prepravljanje rezultata, te plagiranje u predlaganju, provođenju, recenziranju ili izvještavanju rezultata. Upitni postupci u znanosti su: lažno predstavljanje, netočnost i pristranost. Znanstvenici koji se ne pridržavaju načela znanstveno-istraživačke čestitosti objavljuju radove koji ne doprinose znanosti, a njihovi radovi nemaju stvarnu vrijednost. Postupak uredničkog odabira i objavljivanja znanstvenih radova podjednak je u većini časopisa. U takvom sustavu otkrivanje znanstvenog nepoštenja je teško, usprkos više razina kontrole. Teške povrede uobičajeno su se otkrivale po objavljivanju, no nagli razvoj informacijsko-komunikacijske tehnologije omogućio je razvoj računalnih programa za otkrivanje plagiranja prilikom zaprimanja radova u časopis. Trenutno se najviše koristi mrežna usluga *CrossCheck (iThenticate)* za pretraživanje i provjeru sličnosti teksta zaprimljena rada s tekstovima: na internetu, u besplatno dostupnim bazama podataka i u bazi podataka *CrossCheck* (38 milijuna radova iz 175 tisuća časopisa). U svrhu očuvanja kvalitete urednici imaju na raspolaganju programe za otkrivanje plagiranja te smjernice i edukacije o znanstveno-istraživačkoj čestitosti uredničkih udruga.

Literatura:

- Anderson, M. S.; Shaw, M. A.; Steneck, N. H. i Konkle, E. (2013.). Research integrity and misconduct in the academic profession. U: Paulsen, M. B. (ur.) *Higher Education: Handbook of Theory and Research*. Dordrecht; Heidelberg; New York; London: Springer.
- Baždarić, K.; Pupovac, V.; Bilić-Zulle, L. i Petrovečki, M. (2009.). Plagiranje kao povreda znanstvene i akademske čestitosti. *Medicina*, 45, str. 107-108.
- Bilić-Zulle, L. (2007.). Znanstvena čestitost: temelj postojanja i razvoja znanosti. *Biochemia Medica*, 17, 2, str. 143-150.
- Bilić-Zulle, L.; Frković, V.; Turk, T.; Ažman, J. i Petrovečki, M. (2005.). Prevalence of plagiarism among medical students. *Croatian Medical Journal*, 45, 1, str. 126-131.
- Butler, D. (2010.). Journals step up plagiarism policing. *Nature*, 466, str. 167.
- Chalmers, I. (2009.). Intentional self-plagiarism. *Lancet*, 374, 9699, str. 1422.
- COPE (2011.). Code of Conduct. Dostupno na: http://publicationethics.org/files/Code%20of%20Conduct_1.pdf (25. 3. 2014.)
- Corson, S. L.; Decherney, A. H. (2005.). Duplicate editorial on duplicate publication. *Fertility and Sterility*, 83, 4, str. 855-856.
- CrossCheck (2014.). Dostupno na: <http://www.crossref.org/crosscheck/index.html> (25. 3. 2014)
- Crossref (2013.). Dostupno na: <http://www.crossref.org/index.html> (25. 3. 2014.)
- Davis, M. S.; Riske-Morris, M. i Diaz, S. R. (2007.). Causal factors implicated in research misconduct: evidence from ORI case files. *Science and Engineering Ethics*, 13, 4, str. 395-414.
- Davis, M. S. (2003.). The role of culture in research misconduct. *Accountability in research*, 10, 3, str. 189-201.
- Drenth, P. J. D. (2010.). Research integrity: protecting science, society and individuals. *European Review*, 18, 3, str. 417-426.
- Gasparyan, A. Y.; Ayvazyan, L.; Akazhanov, N. A. i Kitaz, G. D. (2014.). Self-correction in biomedical publications and the scientific impact. *Croatian Medical Journal*, 55, 1, str. 61-72.
- Gasparyan, A. Y.; Ayvazyan, L.; Akazhanov, N. A. i Kitaz, G. D. (2013.). Conflicts of interest in biomedical publications: considerations for authors, peer reviewers, and editors. *Croatian Medical Journal*, 54, 6, str. 600-608.
- Giles, J. (2005.). Special report: taking on the cheats. *Nature*, 435, str. 258-259.
- Harris, R. A. (2001.). *The Plagiarism Handbook: Strategies for Preventing, Detecting, and Dealing with Plagiarism*. Los Angeles: Pyczak Publishing.
- Hayes, N.; Introna, L. i Whitley, E. A. (2005.). Cultural values, plagiarism and fairness: when plagiarism gets into the way of learning. *Ethics & Behaviour*, 15, 3, str. 213-231.
- Hren, D.; Vujaklija, A.; Ivanisevic, R.; Knezevic, J.; Marusic, M. i Marusic, A. (2006.). Students' moral reasoning, Machiavellianism and socially desirable responding: implications for teaching ethics and research integrity. *Medical Education*, 40, 3, str. 269-277.
- ICMJE (2013.). Defining the Role of Authors and Contributors. Dostupno na: <http://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/defining-the-role-of-authors-and-contributors.html>. (25. 3. 2014.)
- Katavić, V. (2006.). Five year report of Croatian Medical Journal's research integrity editor: policy, policing, or policing policy. *Croatian Medical Journal*, 47, 2, str. 220-227.
- Katavić, V. (2013.). Odgovorna provedba istraživanja. U: Marušić, M. (ur.) *Uvod u znanstveni rad u medicini* (str. 233-243). Zagreb: Medicinska naklada.
- Kerans, M. E. i Jager, M. (2010.). Handling plagiarism at the manuscript editor's desk. *European Science Editing*, 36, 3, str. 62-66.

- Lampret, S.; Pupovac, V. i Petrovečki, M. (2012.). Računalni programi i programske usluge za otkrivanje plagiranja u znanosti i obrazovanju. *Medix*, 98/99, 18, str. 140-144.
- Martinson, B. C.; Anderson, M. S. i de Vries, R. (2005.). Scientists behaving badly. *Nature*, 435, 7043, str. 737-738.
- Marušić, A. (2010.). Editors as gatekeepers of responsible science. *Biochemia Medica*, 20, 3, str. 282-287.
- Marušić, M. (2013.). Znanost i znanstveno istraživanje. U: Marušić, M. (ur.) *Uvod u znanstveni rad u medicini* (str. 1-25). Zagreb: Medicinska naklada.
- Mason, R. (2009.). Plagiarism in Scientific Publications. *Journal of Infection in Developing Countries*, 3, 1, str.1-4.
- Mavrincac, M.; Brumini, G.; Bilić-Zulle, L. i Petrovečki, M. (2010.). Construction and validation of attitudes toward plagiarism questionnaire. *Croatian Medical Journal*, 51, 3, str. 195-201.
- Neill, U. S. (2008.). Publish or perish, but at what cost? *Journal of Clinical Investigation*, 118, 7, str. 2368.
- Noorden, R. V. (2011.). Science publishing: the trouble with retractions. *Nature*, 478, 7367, str. 26-28.
- Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju. (2013.). Dostupno na: <https://www.azvo.hr/index.php/hr/odbor-za-etiku> (25. 3. 2014.)
- Oransky, I. (2011.). Sebastiani group retracts genetics of aging study from Science. *Retraction Watch*. Dostupno na: <http://retractionwatch.com/2011/07/21/sebastiani-group-retracts-genetics-of-aging-study-from-science/> (25. 3. 2014.).
- Petrovečki, M.; Scheetz, M. D. (2001.). Croatian Medical Journal introduces culture, control, and the study of research integrity. *Croatian Medical Journal*, 42, 1, str. 7-13.
- Rennie, S. C.; Crosby, J. R. (2001.). Are "tomorrow's doctors" honest? Questionnaire study exploring medical students' attitudes and reported behaviour on academic misconduct. *British Medical Journal*, 322, str. 274-275.
- Resnik, D. B.; Peddada, S. i Brunson, W. (2009.). Research misconduct policies of scientific journals. *Accountability in research*, 16, 5, str. 254-267.
- Roig, M. (2009.). Plagiarism: consider the context. *Science*, 325, 5942, str. 813-814.
- Roig, M. (2010.). Plagiarism and self-plagiarism: what every author should know. *Biochemia Medica*, 20, 3, str. 295-300.
- Singapore Statement on Research Integrity (2010.). Dostupno na: <http://www.singaporestatement.org/statement.html> (25. 3. 2014.)
- Steneck, N. H. (2006.). Fostering integrity in research: definitions, current knowledge, and future directions. *Science and Engineering Ethics*, 12, 1, str. 53-74.
- Wager, E. (2011.). How should editors respond to plagiarism? COPE discussion paper. Dostupno na: <http://publicationethics.org/resources/discussion-documents>. (25. 3. 2014.)
- Wager, E.; Fiack, S.; Graf, C.; Robinson, A. i Rowlands, I. (2009.). Science journal editors' views on publication ethics: results of an international survey. *Journal of Medical Ethics*, 35, 6, str. 348-353.
- Zhang, H. (2010.). CrossCheck: an effective tool for detecting plagiarism. *Learned Publishing*, 23 1, str. 9-14.

Informacijska pismenost kao oslonac znanstvene komunikacije

Argumentacijski i primijenjeni okvir

Sonja Špiranec

Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti,

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Znanstvena je komunikacija u posljednjem desetljeću u znaku korjenitih promjena koje snažno utječu na koncept informacijske pismenosti jer se znanstvena komunikacija ostvaruje informacijskim postupcima pronalaženja, vrednovanja i korištenja informacija koji ujedno čine okosnicu informacijske pismenosti. U prvom se dijelu rada propituje uzajamna povezanost informacijske pismenosti i fenomena znanstvene komunikacije i obrazlaže važnost elemenata informacijske pismenosti u informacijskim procesima i interakcijama u okviru znanstvene komunikacije. Pritom se kritiziraju uvriježeni izolirani pristupi u analizi ovih dvaju fenomena, te predlaže cjelovito sagledavanje problematike utemeljeno na tumačenju modaliteta u obrascima znanstveno-istraživačkoga rada i transformacijama informacijskih okruženja koja znanstvenicima i istraživačima pružaju nove mogućnosti, ali zbog rastuće složenosti istovremeno donose probleme i opterećuju znanstvene procese. Novi kontekst znanstvene komunikacije stoga postojeće sadržaje informacijske pismenosti predstavlja u novom ruhu, mijenja tematske prioritete i težišta ali nameće i potpuno nova problemska pitanja koje je potrebno obuhvatiti programima informacijskog opismenjivanja. U zaključnom se dijelu rada detaljno obrađuju glavna problemska i težišta informacijske pismenosti koja su specifična za znanstvenu komunikaciju, poput alternativnih informacijskih žanrova, problema vrednovanja, upravljanja i organizacije informacija, mrežnog identiteta i prestiža te otvorenog pristupa. Integracija spomenutih i srodnih tema u programe informacijske pismenosti omogućuje svrhovito konceptualno i djelatno povezivanje informacijske pismenosti i

znanstvene komunikacije koje odražava realne promjene informacijskog konteksta znanstvenoga rada.

Literatura:

- ACRL (1989.). Presidential Committee on Information Literacy: final report. Dostupno na: <http://www.ala.org/acrl/publications/whitepapers/presidential> (10. 8. 2014.)
- ACRL (2000.). Information literacy competency standards for higher education. Dostupno na: <http://www.ala.org/acrl/standards/informationliteracycompetency> (3. 8. 2014.)
- ACRL (2013.). *Intersections of scholarly communication and information literacy: Creating strategic collaborations for a changing academic environment*. Chicago, IL: Association of College and Research Libraries. Dostupno na: <http://acrl.ala.org/intersections/> (3. 8. 2014.)
- Alexandria Proclamation on Information Literacy and Lifelong Learning. (2005.). The Hague, Netherlands: International Federation of Library Associations and Institutions. Dostupno na: <http://www.ifla.org/publications/beacons-of-the-information-society-the-alexandria-proclamation-on-information-literacy> (9. 8. 2014.)
- Arzberger, P.; Schroeder, P.; Beaulieu, A.; Bowker, G.; Casey, K.; Laaksonen, L.; Moorman, D.; Uhlir, P. i Wouters, P. (2004.). Promoting access to public research data for scientific, economic and social development. *Data Science Journal*, 3, 29, str. 135-152.
- Australian and New Zealand information literacy framework (2004.). *Principles, standards and practice*. Bundy, A.(ur.). 2. izd. Adelaide: Australian and New Zealand Institute for Information Literacy. Dostupno na: <http://www.library.unisa.edu.au/learn/infolit/infolit-2nd-edition.pdf> (9. 8. 2014.)
- Bawden, D. i Robinson, L. (2009.). The dark side of information: overload, anxiety and other paradoxes and pathologies. *Journal of Information Science*, 35, 2, str. 180-191.
- Borgman, C. L. (2007.). *Scholarship in the digital age: information, infrastructure, and the Internet*. Cambridge, Mass: MIT Press.
- Eisenberg, M. i Berkowitz, R. E. (1990.). *Information problem solving: the big six approach to library and information skills instruction*. Alex: Norwood, NJ.
- English, R. (2004.). The ACRL Scholarly Communications Initiative: a progress report. *College and Research Libraries News*, 65, 8, str. 450-453.
- Eysenbach, G. (2007.). From intermediation to disintermediation and apomediation: new models for consumers to access and assess the credibility of health information in the age of Web2.0. U: Kuhn i sur. (ur.) *Medinfo 2007: Proceedings of the 12th World Congress on Health (Medical) Informatics: Building Sustainable Health System* (str. 163-166). Amsterdam: IOS Press.
- Genoni, P., Merrick, H. i Willson, M.A. (2006.). Scholarly communities, e-research literacy and the academic librarian. *The Electronic Library*, 24, 6, str. 734-746.
- Greenhow, C.; Robelia, B. i Hughes, J. E. (2009.). Learning, teaching, and scholarship in a digital age: Web 2.0 and classroom research: what path should we take now? *Educational researcher*, 38, str. 246-259.
- Harley, D.; Krzys Acord, S.; Earl-Novell, S.; Lawrence, S. i King, C. J. (2010.). *Assessing the Future Landscape of Scholarly Communication: An Exploration of Faculty Values and Needs in Seven Disciplines*. Center for Studies in Higher Education, UC Berkeley. Dostupno na: http://escholarship.org/uc/cshe_fsc (9. 8. 2014.)
- Hebrang Grgić, I. (2013.). *Citatna prednost znanstvenih radova objavljenih u otvorenom pristupu*. Nerecenzirana verzija (preprint). Dostupno na: http://darhiv.ffzg.unizg.hr/4140/1/citatnaprednost_preprint_IHG.pdf (3. 8. 2014.)
- Jessen, J. i Jørgensen, A. H. (2012.). Aggregated trustworthiness: redefining online credibility through social validation. *First Monday*, 17, 1. Dostupno na: <http://firstmonday.org/htbin/cgiwrap/bin/ojs/index.php/fm/article/view/3731/3132> (10. 8. 2014.)

Julien, H. i Barker, S. (2009.). How high-school students find and evaluate scientific information: a basis for information literacy skills development. *Library and Information Science Research*, 31, 1, str.12-17.

Kelly, A. R. i Autry, M. K. (2013.). Access, accommodation, and science: knowledge in an open world. *First Monday*, 18, 6. Dostupno na: <http://firstmonday.org/ojs/index.php/fm/article/view/4341/3684> (10. 8. 2014.)

Koltay, T. (2011.). New media and literacies: amateurs vs. professionals. *First Monday*, 16, 1. Dostupno na: <http://firstmonday.org/ojs/index.php/fm/article/view/3206/2748> (9. 8. 2014.)

Kuhlthau, C. C. (2004.). *Seeking meaning: a process approach to library and information services*. Norwood, New Jersey: Ablex Publishing Corp.

Lievrouw, L. A. (2011.). Social media and the production of knowledge: a return to little science? *Social Epistemology*, 24, 3, str. 219-237.

Luzon, M. J. (2009.). Scholarly hyperwriting: the function of links in academic weblogs. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 60, 1, str. 75-89.

Markless, S. (2009.). A new conception of information literacy for the digital learning environment in higher education. *Nordic Journal of Information Literacy in Higher Education*, 1, 1, str. 25-40.

Metzger, M. J., Flanagin, A. J. i Medders, R. B. (2010.). Social and heuristic approaches to credibility evaluation online. *Journal of Communication*, 60, 3, str. 413-439.

Moscow Declaration on Media and Information Literacy (2012.). Dostupno na: <http://www.ifla.org/files/assets/information-literacy/publications/moscow-declaration-on-mil-en.pdf> (9. 8. 2014)

Nentwich, M. (2003.). *Cyberscience: research in the age of the Internet*. Vienna: Austria Academy of Sciences Press. Dostupno na: <http://hw.oeaw.ac.at/3188-7> (10. 8. 2014.)

Neylon, C. (2012.). Science publishing: open access must enable open use. *Nature*, 492, str. 348-349. Dostupno na: <http://www.nature.com/nature/journal/v492/n7429/full/492348a.html> (10. 8. 2014.)

Nicholas, D. i Rowlands, I. (2011.). Social media use in the research workflow. *Information Services and Use*, 31, str. 61-83.

OCLC (2004.). *Information format trends: content, not containers*. Dostupno na: <http://www.oclc.org/reports/2004format.htm> (17. 6. 2014.)

Odlyzko, A. (2009.). *The future of scientific communication*. Dostupno na: <http://www.dtc.umn.edu/~odlyzko/doc/future.scientific.comm.pdf> (10. 8. 2014.)

Owusu-Ansah, E. K. (2003.). IL and the academic library: a critical look at the concept and the controversies surrounding it. *Journal of Academic Librarianship*, 29, 4, str. 219-30.

Pawley, C. (2003.). Information literacy: a contradictory coupling. *Library Quarterly*, 73, 4, str. 422-452.

Peters, M. A. i Roberts, P. (2011.). *The virtues of openness: education, science, and scholarship in the digital age*. Paradigm Publishers: London.

Prague Declaration (2003.). *Towards an information literate society*. Washington: National Commission on Library and Information Science; National Forum on Information Literacy and UNESCO. Dostupno na: <http://portal.unesco.org/ci/en/files/19636/11228863531PragueDeclaration.pdf/PragueDeclaration.pdf> (3. 8. 2014.)

Priem, J. i Hemminger, B. (2010.). Scientometrics 2.0: new metrics of scholarly impact on the social Web. *First Monday*, 15, 7. Dostupno na: <http://firstmonday.org/htbin/cgiwrap/bin/ojs/index.php/fm/article/view/2874/2570> (10. 8. 2014.)

Procter, R.; Williams, R.; Stewart, J.; Poschen, M.; Snee, H.; Voss, A. i Asgari-Targhi, M. (2010.). Adoption and use of Web 2.0 in scholarly communications. *Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences*, 368, str. 4039-4056.

Research Information Network (2011.). Researcher Development Framework: a taxonomy for information literacy. Dostupno na: <http://www.rin.ac.uk/our-work/researcher-development-and-skills/information-handling-training-researchers/rdf-and-pillars> (10. 8. 2014.)

- Schiltz, M., Truyen, F. i Coppens, H. (2007.). Cutting the trees of knowledge: social software, information architecture, and their epistemic consequences. *Thesis Eleven*, 89, 1, str. 94-114.
- Seely Brown J. i Duguid P. (2000.). Limits to information. *Educause Review*, 35, 6, str. 74-89.
- Shapiro, J. J. i Hughes, S. K. (1996.). Information technology as a liberal art. *Educom Review*, 31, 2, str. 31-36.
- Snavely, L. i Cooper, N. (1997.). The information literacy debate. *Journal of Academic Librarianship*, 23, 1, str. 7-14.
- van de Sompel, H., Payette, S., Erickson, J., Lagoze, C. i Warner, S. (2004.). Rethinking scholarly communication. *D-Lib Magazine*, 10, 9. Dostupno na: <http://www.dlib.org/dlib/september04/vandesompel/09vandesompel.html> (9. 8. 2014.)
- Streatfield, D., Allan, D. i Wilson, T. (2010.). Information literacy training for postgraduate and postdoctoral researchers: a national survey and its implications. *Libri: International Journal of Libraries and Information Services*, 60, 3, str. 230-240.
- Suber, P. (2012.). *Open Access*. Cambridge, Massachusetts: MIT Press. Dostupno na: <https://mitpress.mit.edu/books/open-access> (11. 6. 2014.)
- Špiranec, S. i Banek Zorica, M. (2012.). Information literacy meets Research 2.0: exploring developments in Croatian academic libraries. U: Kurbanoglu i sur. (ur.) *E-Science and Information Management* (str. 87-101). Berlin; Heidelberg: Springer.
- Tatum, C. C. i Jankowski, N. W. (2012.). Beyond open access: a framework for openness in scholarly communication. U: Wouters, P. N., Beaulieu, A., Scharnhorst, A. i Wyatt, S. (ur.) *Virtual Knowledge: Experimenting in the Humanities and the Social Sciences* (str. 183-218). MIT Press.
- Veletsianos, G. i Kimmons, R. (2012.). Assumptions and challenges of open scholarship. *The International Review of Research in Open and Distance Learning*, 13, 4. Dostupno na: <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/1313> (9. 8. 2014.)
- VITAE (2009.). *Researcher Development Framework*. Dostupno na: <https://www.vitae.ac.uk/researchers-professional-development/about-the-vitae-researcher-development-framework> (10. 8. 2014.)
- Waldrop, M. M. (2008.). Science 2.0: is open access science the future? *Scientific American*. Dostupno na: <http://www.sciam.com/article.cfm?id=science-2-point-0> (14. 5. 2014.)
- Webber, S. i Johnston, B. (2000.). Conceptions of information literacy: new perspectives and implications. *Journal of information science*, 26, 6, str. 381-397.
- Yuwei, L. (2008.). Research 2.0. *Qualitative Researcher*, 8. Dostupno na: http://www.cardiff.ac.uk/socsi/qualiti/QualitativeResearcher/QR_Issue8_Jun08.pdf (10. 8. 2014.)

Kvalitativni i kvantitativni pokazatelji za časopis u području biotehničkih znanosti

Iskustva časopisa *Chemical and Biochemical Engineering Quarterly*

Tamara Jurina

Želimir Kurtanjek

Prehrambeno-biotehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu

U radu je prikazana povijest i iskustvo rada uredništva s naglaskom na recenzentski postupak tijekom 28 godina izlaza časopisa *Chemical and Biochemical Engineering Quarterly* (CABEQ). Izdavač časopisa je Hrvatsko društvo kemijskih inženjera i tehnologa (HDKI). Časopis CABEQ je pokrenut 1987. godine kao međunarodno izdanje časopisa *Kemija u industriji* (KUI) u okviru regionalne europske suradnje Alpe-Adria. Radovi se objavljuju besplatno te su dostupni znanstvenoj i široj javnosti u skladu s politikom otvorenog pristupa (Open Access). Časopis je sinteza područja kemijskog i biokemijskog inženjerstva s naglaskom na razvoj tehnoloških procesa. Detaljno je opisan postupak uredničkog i recenzijskog postupka od zaprimanja do objave rada. Statistička procjena uspješnosti rada uredništva i faktori odjeka radova prema pojedinim područjima dani su za razdoblje 2003 – 2012. Izloženi su podaci o objavljivanju radova prema pojedinim disciplinama biotehničkog područja, podaci o citiranosti objavljenih radova, pregled faktora odjeka (IF) i brojnost radova iz područja ekološkog inženjerstva. Statistička analiza je provedena prema slijedećim područjima: kemijsko i biokemijsko inženjerstvo, elektrokemijsko i ekološko inženjerstvo. Na osnovu iskustva i razvoja novih tehnologija predložit će se plan rada uredništva u budućnosti s naglaskom na digitalne tehnologije.

Literatura:

Bauman, E.; Kurtanjek, Ž. (2002.). 15 years of Chemical and Biochemical Engineering Quarterly: initiative, present and future. *Kemija u industriji*, 51, 3, str. 133-136.

Hrčak (2014.). Dostupno na: <http://hrcak.srce.hr/cabeq/> (11. 4. 2014.)

Hrvatsko društvo kemijskih inženjera i tehnologa (2014.). Dostupno na:
http://www.hdki.hr/hdki/casopisi/chemical_and_biochemical_engineering_quarterly/ (5. 4. 2014.)

Jokić, M. (2005.). Faktor odjeka. U: Mikuličić, D. (ur.) *Bibliometrijski aspekti vrednovanja znanstvenog rada* (str. 87-89). Zagreb: Sveučilišna knjižara.

Journal Citation Reports (2014.). Dostupno na: http://admin-apps.webofknowledge.com/JCR/JCR?RQ=LIST_SUMMARY_JOURNAL/ (4. 4. 2014.)

Pavlić, I. (1970.). *Statistička teorija i primjena*. Zagreb: Tehnička knjiga.

Značenje znanstvenih časopisa iz područja temeljnih prirodnih znanosti

Časopis *Croatica Chemica Acta*

Tomica Hrenar

Nikola Kallay

Kemijski odsjek, Prirodoslovno matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Temeljne prirodne znanosti, kao npr. matematika, fizika, kemija ili biologija, nalaze svoje značajno mjesto kako u srednjoškolskom tako i u visokoškolskom obrazovanju. Iz tog je razloga potrebno da se u Hrvatskoj gaje i podržavaju sve grane prirodoslovlja, što je osobito važno za visokoškolsko obrazovanje koje inherentno uključuje znanstveno-istraživački rad. Nastavnici na visokoškolskim ustanovama moraju biti aktivni znanstvenici koji se bave istraživačkim radom na međunarodnoj razini. Radi povezivanja hrvatske znanosti s vanjskim znanstvenim centrima potrebni su hrvatski znanstveni časopisi za pojedina znanstvena polja. Za kemiju je to časopis *Croatica Chemica Acta* kojeg izdaje Hrvatsko kemijsko društvo. Časopis objavljuje znanstvene radove fundamentalnog karaktera iz područja kemije, počeo je izlaziti 1927. godine, svi radovi se objavljuju na engleskom jeziku te prolaze međunarodnu recenziju, a uključen je u sve relevantne međunarodne baze podataka. Istražen je položaj te utjecaj časopisa na hrvatsku i međunarodnu znanost i provedena je analiza relevantnih statističkih parametara kao što su faktor odjeka (dvogodišnji i petogodišnji), korigirani faktor odjeka te poluvrijeme citiranosti, a istraženi su i trendovi njihovih promjena. Usprkos trenutnim financijskim teškoćama, važnost izlaženja časopisa je neupitna. Ako bi časopis prestao izlaziti, ili ako bi izlazio neredovito, ponovno uspostavljanje časopisa takvog ranga i njegovo uključivanje u međunarodne baze podataka bio bi skoro nemoguć poduhvat.

Literatura:

Croatica Chemica Acta. (2014.). Dostupno na: <http://hrcak.srce.hr/cca> (7. 7. 2014.)

International Union of Pure and Applied Chemistry. (2014.). Dostupno na: <http://www.iupac.org> (7. 7. 2014.)

Web of Science. (2014.). Dostupno na: <https://webofknowledge.com> (7. 7. 2014.)

Kognitivna institucionalizacija knjižnične i informacijske znanosti

Uloga časopisa

Tatjana Aparac Jelušić

Odjel za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru

Cilj je ovoga rada problematizirati doprinos časopisa u procesima institucionalizacije polja informacijske znanosti, s naglaskom na kognitivnu institucionalizaciju, od pojave prvog časopisa iz knjižničarstva do današnjih dana kad se s većom ili manjom dozom usuglašenosti izdvajaju najvažniji znanstveni časopisi iz informacijske znanosti. Metodologija korištena u radu je analiza sekundarnih informacija iz provedenih znanstvenih istraživanja i njihova interpretacija iz motrišta osobnog iskustva i promišljanja dosega informacijske znanosti. Važnost priopćavanja teorijskih promišljanja i rezultata provedenih istraživanja neupitna je u razvoju svake znanstvene discipline, poglavito one koja nastoji postići koncenzus oko vlastite društvene i kognitivne institucionalizacije. Polje informacijske znanosti (u literaturi se često i dalje rabi sintagma 'knjižnična i informacijska znanost') nije iznimka pa je proučavanje razvoja stručnih i znanstvenih časopisa kao nezaobilaznih oslonaca u znanstvenom komuniciranju bitan pokazatelj razvojnih pravaca, prevladavajućih tema i pojave novih paradigmi.

Časopisi su nedvojbeno oslonac u sagledavanju kulture profesije, predstavljanju javnosti ciljeva, strukture i vrijednosti za koje se profesija zalaže te prostor za razmjenu ideja i znanja. Brojna su istraživanja, zasnovana na kvantitativnim pokazateljima, omogućila praćenje uloge i utjecaja časopisa na razvoj teorije polja informacijske znanosti i izgradnju korpusa literature unutar tog polja. Pregledom tih istraživanja i izdvajanjem najvažnijih zaključaka nastoji se ukazati na razvoj, promjene i izazove unutar polja informacijske znanosti.

Literatura:

- Aparac, T. (1999.). Znanstveni i stručni članci u Knjižnici i Vjesniku bibliotekara Hrvatske: pokušaj usporedne analize stručnog i znanstvenog doprinosa u knjižničarstvu. *Knjižnica*, 43, 2/3, str. 179-196.
- Aparac-Gazivoda, T. (1991.). Zašto bibliotečna a ne bibliotečna i informacijska znanost? *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 34, 1/4, str. 1-20.
- Aparac-Jelušić, T. (1997.). Knjižnična znanost u posljednjem desetljeću dvadesetog stoljeća. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 40, 1/2, 139-152.
- Åström, F. (2007.). Changes in the LIS research front: time-sliced cocitation analyses od LIS journal articles: 1990-2004. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 58, 7, str. 947-957.
- Barbarić, A.; Hebrang Grgić, I. i Horvat, A. (2007.). Metodološki i sadržajni aspekti znanstveno istraživačkih radova objavljenih u Vjesniku bibliotekara Hrvatske od 1998. do 2006. godine. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 50, 4, str. 1-14.
- Belkin, N. (1990.). The cognitive viewpoint in information science. *Journal of Information Science*, 16, 1, str. 11-15.
- Borchardt, D. (1987.). Library journals: how to edit them: guidelines prepared for the IFLA round table of editors of library journals. *IFLA Professional Reports*, 13, str. 8-9.
- Buckland, M. (2003.). Five grand challenges for library research. *Library Trends*, 51, 4, str. 675-686.
- Buttlar, L. (1991.). Analysing the library periodical literature: content and authorship. *College and Research Libraries*, 52, 1, str. 38-53.
- Cronin, B. (2011.). Editorial: peer review. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 62, 7, str. 1.
- Danton, J. P. (1976.). The library press. *Library Trends*, 25, 1, str. 153-176.
- Feehan, P. E.; Graag, W. L.; Havener, W. M. i Kestner, D. D. (1987.). Library and information science research: an analysis of the 1984 literature. *Library and Information Science Research*, 9, str. 173-185.
- Fidel, R. (1993.). Qualitative methods in information retrieval research. *Library and Information Science Research*, 15, 3, str. 219-247.
- Frohmann, B. (1992.). The power of images: a discourse analysis of the cognitive viewpoint. *Journal of Documentation*, 48, 4, str. 365-386.
- Hauser, L. (1988.). A conceptual analysis of information science. *Library and Information Science Research*, 10, str. 3-34.
- Hawkins, D. T. (2001.). Information Science Abstracts: tracking the literature of information science: part 1: definition and map. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 52, 1, str. 44-53.
- Hjörland, B. (2002.). Epistemology and the socio-cognitive perspective in information science. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 53, 4 str. 257-270.
- Houghton, B. (1975.). *Scientific periodicals: their historical development, characteristics, and control*. Hamden, Conn.: Linnet Books.
- Hrvatsko knjižničarsko društvo. (1997.). Dopis podpredsjedniku Vlade i ministru znanosti i tehnologije prof. dr. sc. Ivici Kostoviću od 10. srpnja 1997. Arhiv Hrvatskog knjižničarskog društva, br. 61/1997.
- Huusko, L. (1991.). Content analysis of 1965 research articles in the library and information science. *Library and information science research*, 12, str. 395-421.
- Järvelin, K. i Vakkari, P. (1990.). Content analysis of research articles in library and information science. *Library and Information Science Research*, 12, str. 395-421.
- Järvelin, K. i Vakkari, P. (1993.). The evolution of library and information science: 1965-1985: a content analysis of journal articles. *Information Processing and Management*, 29, 1, str. 129-144.

- Katić, T. i Penava, Z. (2005.). Uključivanje nacionalno orijentiranih časopisa u časopisnu elitu međunarodnog značenja ili Što znanstvena periferija može ponuditi metropoli? *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 48, 2, str. 69-78.
- Kim, S.-J. i Yeong, D. Y. (2006.). An analysis of the development and use of theory in library and information science articles. *Library and information science research*, 28, str. 548-562.
- Koufogiannakis, D.; Slater, L i Crumley E. (2004.). A content analysis of librarianship research. *Journal of Information Science*, 30, 3, str. 227-239.
- Kumpulainen, S. (1991.). Library and information science research 1975: content analysis of journal articles. *Libri*, 41, 1, str. 59-76.
- Larivière, V.; Sugimoto, C. i B. Cronin. (2012.). A Bibliometric chronicling of Library and Information Science's first hundred years. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 63, 5, str. 997-1016.
- Mabawonku, I. i Aina, L. O. (2005). Characteristics of Library and Information Science journals published in West Africa. *South African Journal of Library and Information Science*, 71, 3, str. 275-281.
- Miksa, F. L. (1992.). Library and information science: Two paradigms. U: Cronin, B. i Vakkari, P. (ur.) *Conceptions of library and information science: Historical, empirical and theoretical perspectives* (str. 229-252). London: Taylor Graham.
- Milojevic, S.; Sugimoto, S. R.; Yan, E. i Ding, Y. (2011.). The cognitive structure of Library and Information Science: analysis of article title words. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 62, 10, str. 1933-1953.
- Nolin, J. (2007.). What's in a turn? *Information Research* 12, 4. Dostupno na: <http://InformationR.net/ir/12-4/colis/colis11.html> (8. 8. 2014.)
- Nolin, J. i Åström, F. (2010.). Turning weakness into strength: strategies for future LIS. *Journal of Documentation*, 66, 1, str. 7-27.
- Nour, M. M. (1985.). A quantitative analysis of the research articles published in core library journals of 1980. *Library and information science research*, 7, str. 261-273.
- Pehar, F. (2010.). *Komunikacijska uloga hrvatskih časopisa u polju informacijskih znanosti : bibliometrijska analiza Vjesnika bibliotekara Hrvatske i Informatologije: doktorska disertacija*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet.
- Peritz, B. C. (1980.). The methods of library science research: some results from a bibliometric survey. *Library Research*, 2, 3, str. 251-268.
- Pettigrew, K. E. i McKechnie, L. E. F. (2001.). The use of theory in Information Science research. *Journal of the American Society for Information Science*, 52, 1, str. 62-73.
- Rochester, M. K. i Vakkari, P. (2003.). International library and information science research: a comparison of national trends. *IFLA professional reports*, 82, str. 3. Dostupno na: <http://www.ifla.org/VII/s24/pub/iflapr-82-e.pdf> (8. 8. 2014.)
- Sečić, D.; Čečuk, A. i Kunštek, D. (1986.). Scientific and applied studies in librarianship of Croatia 1945-1985: authors, topics, trends. *Information Research: Research Methods in Library and Information Science*, 19.-24. svibnja 1986, Dubrovnik (neobjavljeno izlaganje; rukopis u privatnoj arhivi T. A.-J.)
- Sharma, R. N. Development of library and information science periodicals in Asia, with emphasis on South Asia: problems and solutions. Dostupno na: <http://www.ifla.org/IV/ifla65/papers/006-118e.htm> (8. 8. 2014.)
- Shera, J. H. (1972.). An epistemological foundation of library science. U: Shera, J. H. *The foundation of education for librarianship*. New York :Wiley.
- Stiwell, C. (2006.). Beyond reason and vanity?: some issues in academic journal publication in Library and Information Studies. *South African Journal of Library and Information Science*, 72, 1, str.1-11.

Toumaala, O.; Järvelin, K. i Vakkari, P. (2014.). Evolution of Library and Information Science: 1965-2005: content analysis of journal articles. *Journal of the American Society for Information Science*, 65, 7, str. 1446-1462.

Vakkari, P. (1994.). Library and Information Science: its content and scope. *Advances in Librarianship*, 18, str. 1-55.

White, H. D. i McCain, K. W. (1998.). Visualizing a discipline: an author co-citation analysis of information science: 1972-1995. *Journal of the American Society for Information Science*, 49, 4, str. 327-355.

Whitley, R. (1974.). Cognitive and social institutionalization of scientific specialities and research areas. U: Whitley, R. (ur.) *Social processes of scientific development* (str. 69-95). London: Routledge and Kegan.

Wilson, C.; Boel, S. K.; Kennan, M. A. i Willard, P. (2011.). Publications of Australian LIS academics in databases. *Australian Academic & Research Libraries*, 43, 3, str. 211-223.

Zhao, D. i Strotmann, A. (2008.). Information Science during the first decade of the web: an enriched author cocitation analysis. *JASIST*, 59, 6, str. 916-937.

Vrednovanje znanstvenog rada u području društvenih znanosti na temelju časopisa kao medija znanstvenog komuniciranja

Maja Jokić

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu

Jadranka Lasić- Lazić

Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti,

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

U vrednovanju znanstvenog rada u području društvenih znanosti za većinu znanstvenih polja, osim kvalitativnog pristupa, sve je uobičajeniji i kvantitativni, scientometrijski pristup. Kvantitativni pristup vrednovanju temelji se najčešće na objavljenim rezultatima istraživanja kao i njihovom odjeku u relevantnoj znanstvenoj zajednici. Iako su knjige/monografije kao oblik znanstvenog komuniciranja u društvenim znanostima neizostavne, časopisi postaju sve važniji komunikacijski medij. Cilj ovog istraživanja je utvrditi koliko su pojedina znanstvena polja društvenih znanosti predstavljena kroz časopise, u kojoj mjeri ti časopisi imaju nacionalni karakter, odnosno jesu li dostupni relevantnoj svjetskoj znanstvenoj zajednici svojom indeksiranošću u bazama WoS i Scopus te kakav im je status unutar predmetnog područja pojedinog znanstvenog polja društvenih znanosti na međunarodnoj razini. Kako bi se dobila orijentaciona slika stanja s komparabilnim okruženjem, napravljena je usporedba indeksiranosti časopisa iz područja društvenih znanosti u bazama WoS i Scopus 11 novih zemalja EU članicama koje su imale slično društveno uređenje do devedesetih godina 20-tog stoljeća. U uzorku od 11 zemalja Hrvatska je u obje baza bila najreprezentativnije zastupljena s brojem indeksiranih časopisa. Rezultati svih provedenih analiza opravdavaju tvrdnju o važnosti časopisa iz društvenih znanosti u znanstvenom komuniciranju. Njihova reprezentativnost zastupljenosti u relevantnim svjetskim bibliografskim i citatnim izvorima, pokazuju opravdanost njihovog korištenja u vrednovanju znanstvenog rada kvantitativnim metodama.

Literatura:

- Abramo, G., Cicero, T. i D'Angelo, C. A. (2013.). National peer-review research assessment exercises for the hard sciences can be a complete waste of money: the Italian case. *Scientometrics*, 95, 1, str. 311-324.
- Allen, N. i Heath, O. (2008.). Reputations and research quality in British political science: the importance of journal and publisher rankings in the 2008 RAE. *British Journal of Politics & International Relationship*, 15, 1, str. 147-162.
- Andreis, M. i Jokić, M. (2008.). An impact of Croatian journals measured by citation analysis from SCI-expanded database in time span 1975–2001. *Scientometrics*, 75, 2, str. 263-288.
- Becher, T. i Trowler, P. R. (2001.). *Academic tribes and territories: intellectual enquiry and the culture of disciplines*. Buckingham-Philadelphia: The Society for Research into Higher Education & Open University Press.
- Biglan, A. (1973.). Relationships between subject matter characteristics and the structure and output of university departments. *Journal of Applied Psychology*, 57, 3, str. 207-213.
- Bornmann, L. (2012.). The Hawthorne effect in journal peer review. *Scientometrics*, 91, 3, str. 8857-8862.
- Cainelli, G.; Maggioni, M. A. i Uberti, T. E. (2012.). Co-authorship and productivity among Italian economists. *Applied Economics Letter*, 19, 16, str. 1609-1613.
- Engels, T. C. E.; Ossenblok, T. L. B. i Spruyt, E. H. J. (2012.). Changing publication patterns in the Social Sciences and Humanities, 2000-2009. *Sciemtometrics*, 93, 2, str. 373-390.
- Harzing, A. W. (2013.). Document categories in the ISI Web of Knowledge: misunderstanding the social sciences? *Scientometrics*, 94, 1, str. 23-34.
- Hicks, D. (2005.). The four literatures of social science. U: Moed, H.; Glanzel, W. i Schomch, U. (ur.) *Handbook of Quantitative Science and Technology Research* (str. 473-496). New York: Kluwer Academic Publishers.
- Hrčak (2014.). Časopisi po područjima. Dostupno na: <http://hrcak.srce.hr/> (17. 4. 2014.).
- Jokić, M., Zauder, K. i Letina, S. (2012.). *Karakteristike hrvatske nacionalne i međunarodne znanstvene produkcije u društveno-humanističkim znanostima i umjetničkom području za razdoblje 1991-2005*. Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu.
- Journal Citation Reports (2013.). Social Sceince Edition 2012. Dostupno na: <http://thomsonreuters.com/journal-citation-reports/> (10. 3. 2014)
- Mali, F. (2010.). Problemi javnih politika prema međunarodnoj produktivnosti i vidljivosti društvenih znanosti u zemljama Srednje i Istočne Europe. *Sociologija i prostor*, 48, 39, str.415-430.
- Moreno-Pulido, A.; Lopez-Gonzalez, M. A.; Rubio-Garay, F.; Saul, L. A i Sanchez-Elvira, P. (2013.). A Spanish social science journals in Journal Citation Reports (2006-2010) and its evaluation as an indication of quality in the Spanish scientific performance assessment rules. *Revista espaniola se documentacion cientifica*, 36, 3, doi: 10.3989/redc.2013.3.987
- Nederhof, A. J. (2006.). Bibliometric monitoring of research performance in the social sciences and the humanities: a review . *Scientometrics*, 66, 1, str. 81-100.
- Pravilnik o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama. (2009.). *Narodne novine*, 118. Dostupno na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_09_118_2929.html (10. 3. 2014)
- Sirotić, G. i Jokić, M. (2013.). The role of the journal *Periodicum biologorum* in representing the development of biological sciences in Croatia. *Periodicum biologorum*, 115, 1, str. 49-56.
- Sivertsen, G. i Larsen, B. (2012.). Comprehensive bibliographic coverage of the social sciences and humanities in a citation index: an empirical analysis of the potential. *Scientometrics*, 91, 2, str. 567-575.
- Torres-Salinas, D. i Moed, H. F. (2009.). Library catalog analysis as a tool in studies of social sciences and humanities: an exploratory study of published book titles in Economics. *Journal of Informetrics*, 3, 1, str. 9-26.
- van Raan, A. F. J. (2005.). Measuring science: capita selecta of current main issues. U: Moed, H.; Glanzel, W. i Schomch, U. (ur.) *Handbook of Quantitative Science and Technology Research* (str. 19-50). New York: Kluwer Academic Publishers.
- Verleysen, F. T. i Engels, T. C. E. (2014.). Barycenter representation of book publishing internationalization in the social sceinces and humanities. *Jouranal of Informetrics*, 8, str. 234-240.

Waltman, L.; Calero-Medina, C.; Kosten, J.; Noyons, E. C. M.; Tijssen, R. J. W.; van Eck, N. J.; van Leeuwen, T. N.; van Raan, A. F. J.; Visser, M. S. i Wouters, P. (2012.). Leiden ranking 2011/2012: data collection, indicators, and interpretation. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 6, 12, str. 2419-2432.

Uloga časopisa *Jezik* i njegovih urednika u hrvatskoj jezičnoj kulturi

Sanda Ham

Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku

U radu se govori o tradiciji hrvatskih jezikoslovnih normativnih časopisa koja se začinje Ivšićevim *Hrvatski jezikom*, a nastavlja u *Jeziku*, časopisu za kulturu hrvatskoga književnoga jezika. Opisuju se programske smjernice obaju časopisa koje se prepoznaju kao smjernice suvrmenog hrvatskoga jezikoslovlja – čistoća i pravilnost hrvatskoga jezika, oslon na tradiciju, uvažavanje hrvatske trodijalekatnosti. Kroz osobe urednika *Jezika*, Ljudevite Jonkea, Stjepana Babića i Sande Ham, govori se o snažnoj hrvatskoj uređivačkoj politici i reakcijama hrvatskih jezikoslovaca na aktualna jezična zbivanja. Ponajprije je riječ o otporu unitarističkim pritiscima koji su, u Jonkeovo i Babićevo vrijeme, bili za hrvatski jezik pogibeljni. Opisuje se važna uloga časopisa *Jezik* u oblikovanju kulture hrvatskoga književnog jezika i oblikovanju odnosa hrvatske kulturne zajednice hrvatskoga društva uopće prema hrvatskom jeziku.

Literatura:

- Andrić, N. (1911.). *Branič jezika hrvatskoga*. Zagreb: Kraljevska zemaljska tiskara (pretisak 1977., Zagreb: Pergamena).
- Babić, S. (1954.). Deklinacija slavenskih imena s nepostojanim *e*. *Jezik*, 3, 1, str. 6-10.
- Babić, S. (1980.). *Jezik: časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika*. U: Filipović, R. i sur. (ur.) *Spomenica hrvatskoga filološkoga društva 1950 – 1980* (str. 75-80). Zagreb: Hrvatsko filološko društvo: Sveučilišna naklada Liber.
- Babić, S. (1987.). Stiče treći naraštaj. *Jezik*, 35, 1, str. 23-27.
- Babić, S. (1993.). Promjena uredništva. *Jezik*, 40, 2, str. 96.
- Babić, S. (1995.). Uredničko vijeće časopisa *Jezik*. *Jezik*, 41, 3, str. 127-128.
- Babić, S. (1996.). Petnaestak cveba iz *Jezikova* uredničkoga kuglofa. *Jezik*, 44, 1, str. 24.
- Babić, S. (1999.). Promjena uredništva. *Jezik*, 47, 1, treća omotna stranica.
- Babić, S. (2004.). *Hrvanja hrvatskoga*. Zagreb: Školska knjiga.
- Babić, S. (2005.). *Temelji hrvatskomu pravopisu*. Zagreb: Školska knjiga.
- Babić, S. (2009.). *Hrvatski jezik slavonskih pisaca*. Slavonski Brod: Udruga građana Baština.
- Babić, S. i Finka, B. (1970./1971.). Promjena uredništva. *Jezik*, 18, 2, str. 33-34.

- Barac, A. (1938./1939.). Demetrove misli o književnom jeziku. *Hrvatski jezik*, 1, 3/4, str. 79-84.
- Bašić, N. (2006.). *Vukovci i hrvatski jezični standard: doktorski rad*. Osijek: Filozofski fakultet.
- Bašić, N. (2007.). Ljudevit Jonke i jugoslavenski jezični unitarizam. *Jezik*, 54, 4, str.129-139 i *Jezik*, 54, 5, str. 161-173.
- Brozović, D. (1957./1958.). O normiranju književnih akcenata. *Jezik*, 6, 3, str. 65-72.
- Brozović, D. (1970.). *Standardni jezik*, Zagreb: Školska knjiga.
- Damjanović, S. (2012.). Stjepan Ivšić: Rasprave i članci. U: Ivšić, S.; Hamm, J. *Rasprave i članci* (prijedili Damjanović, S.; Kuštović, T.). Zagreb: Matica hrvatska.
- Guberina, P. (1938./1939.). Govorni jezik i pisani jezik. *Hrvatski jezik*, 1, 6/7, str. 114-124.
- Ham, S. (2001.). Uz 30. obljetnicu urednikovanja S. Babića. *Jezik*, 48, 4, str. 153-156.
- Ham, S. (2004.). 50 godišta časopisa *Jezik*. *Jezik*, 51, 1, str.1-3.
- Ham, S. (2007.). Ljudevit Jonke kao Jezikov urednik i suradnik. *Jezik*, 54, 3, str. 86-93.
- Ham, S. (2011.). Stjepan Babić. U: *Anali Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku* (str. 97-125). Zagreb; Osijek: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.
- Ham, S. (2012./2013.). Suvremeno jezikoslovlje o Ivšićevu odnosu prema hrvatskom književnom jeziku. *Jezik*, 59, 5, str. 186-196 i *Jezik*, 60, 1, str. 25-31.
- Hamm, J. (1938./1939.). Hrvatski jezik na srednjim školama. *Hrvatski jezik*, 1, 8/10, str. 180-183.
- Ivšić, S. (1938.). Moj posljednji oproštaj s drom. T. Maretićem. *Savremenik*, 27, 1, str. 272-274.
- Ivšić, S. (1938./1939.a). Etimologija i fonetika u hrvatskom pravopisu. *Hrvatski jezik*. 1, 1, str. 3-13.
- Ivšić, S. (1938./1939.b). Novine i evropeizacija našega jezika. *Hrvatski jezik*. 1, 6/7, str. 105-113.
- Ivšić, S. (1938./1939.c). „Ogledi“ Sovićeva prijevoda „Staroga zavjeta“. *Hrvatski jezik*. 1, 8/10, str. 145-166.
- Ivšić, S. (1938./1939.d). Hrvatski književni jezik. *Hrvatski jezik*. 1, 2/3, str. 33-39.
- Ivšić, S. (1938./1939.e). I naša o „Mačku“. *Hrvatski jezik*, 1, 2/3, str. 50-54.
- Jonke, Lj. (1954./1955.). Godišnja skupština Hrvatskog filološkog društva. *Jezik*, 3, 3, str. 96.
- Jonke, Lj. (1957./1958.). Pravopisna komisija o akcentima. *Jezik*, 6, 1, str. 129-133.
- Jonke, Lj. (1961./1962.a). Deveto godište Jezika. *Jezik*, 9, 1, str. 25.
- Jonke, Lj. (1961./1962.b). Promjena u nazivu časopisa. *Jezik*, 9, 1, str. 32.
- Jonke, Lj. (1964./1965.). Specifičnost u normiranju hrvatskosrpskog književnog jezika. *Jezik*, 12, 1, str. 1-6.
- Jonke, Lj. (1965./1966.). Problem norme u hrvatskosrpskom književnom jeziku. *Jezik*, 13, 1, str. 8-15.
- Jonke, Lj. (1967./1968.). Petnaesto godište Jezika. *Jezik*, 15, 1, str. 2.
- Jonke, Lj. (1970./1971.). Početni koraci hrvatskoga filološkoga društva. *Jezik*, 18, 3, str. 69-72.
- Jonke, Lj. (1978./1979.) Zasluge i slabosti hrvatskih vukovaca. *Jezik*, 26, 1, str. 5-13.
- Jonke, Lj. (2005.). *O hrvatskome jeziku: u Telegramu od 1960. do 1968.* Zagreb: Pergamena.
- Jonke, M. (2007.). Uspomene na Ljudevita Jonkea: o Ljudevitu Jonkeu iz obiteljskoga sjećanja. *Jezik*, 54, 4, str. 147-153.
- Jurkić, M. (1938./1939.) Filološka šetnja Zagrebom. *Hrvatski jezik*, 1, 3/4, str. 96-104; *Hrvatski jezik*, 1, 6/7, str. 138-144 i *Hrvatski jezik*, 1, 8/10, str. 185-192.
- Machaňová, Z. Sociolingvističká témata na stránkách chorvatského časopisu Jezik: magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita Filozofická fakulta, 2013. Dostupno na: http://is.muni.cz/th/216246/ff_m/Magisterska_prace.txt (12. 7. 2014.)
- Maretić, T. (1924.). *Hrvatski ili srpski jezični savjetnik*. Zagreb: L. Hartman; S. Kugli.
- Moguš, M. (1996.). Stjepan Ivšić i Akademija. U: Finka, B. (ur.) *Stjepan Ivšić i hrvatski jezik* (str. 85-93). Zagreb: Matica hrvatska Ogranak Orahovica.
- Odbor (1938./1939.). Uvodna riječ. *Hrvatski jezik*, 1, 1, str. 1-2.

- Orlić, A. (2012.). Nepostojano e. *Jezik*, 59, 4, str. 144-150.
- Pravila Društva Hrvatski jezik (1938./1939.). *Hrvatski jezik*, 1, 1, str. 29-32.
- Pravopis hrvatskosrpskoga književnog jezika s pravopisnim rječnikom* (1960.). Zagreb; Novi Sad: Matica hrvatska: Matica srpska.
- Pravopisno uputstvo (1929.). *Prosvetni glasnik*, 45, 9, str. 747-771.
- Rožić, V. (1913.). *Barbarizmi u hrvatskom jeziku*. Zagreb: L. Hartman; S. Kugli.
- Samardžija, M. (2012.). *Hrvatski jezik i pravopis od ujedinjenja do kraja Banovine Hrvatske (1918. – 1941.)*. Zagreb: Školska knjiga.
- Samardžija, M. (2004.). *Iz triju stoljeća hrvatskoga književnog jezika*. 2. prošireno izd. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Samardžija, M. (2008.). *Hrvatski jezik, pravopis i jezična politika u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Skok, P. (1952.). O jezičnoj kulturi. *Jezik*, 1, 1, str. 3-9.
- Šeta, V. (1993.). Bibliografija radova Ljudevita Jonkea. U: Cvjetković, K. (ur.) *Prva sušačka hrvatska gimnazija u Rijeci: 1627. - 1992.: zbornik radova s dvodnevnog znanstvenog skupa uz 365. godinu osnutka Gimnazije*. Rijeka: Prva sušačka hrvatska gimnazija u Rijeci.
- Škreb, Z. (1980.). Povijest Hrvatskoga filološkog društva 1950. – 1980. U: Filipović, R. i sur. (ur.) *Spomenica hrvatskoga filološkoga društva 1950 – 1980* (str. 9-28). Zagreb: Hrvatsko filološko društvo: Sveučilišna naklada Liber.
- Uredništvo (1952.). Uvodna riječ. *Jezik*, 1, 1, str. 1-2.
- Uredništvo *Jezika* (1969./1970.). Časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika. *Jezik*, 17, 1, str. 31-32.
- Vince, Z. (1983.). Polemika Ivšić – Andrić oko „Braniča jezika hrvatskoga“. *Filologija*, 11, str. 218.
- Vuković, P. (2007.). U pozadini načela „Piši kao što dobri pisci pišu“. *Jezik*, 54, 3, str. 109-118.

Neznanstveni odnos prema domaćim znanstvenim časopisima i u njima

Vanja Borš

Odsjek za filozofiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu,

Uredništvo časopisa Holon

U radu se kritički osvrće na aktualno kritiziranje domaćih znanstvenih časopisa (prije svega onih što objavljuju radove iz humanističkih i društvenih disciplina), ali i na same časopise. U tom se kontekstu pažnja usmjerava na dominantno insistiranje na puko kvantitativnim i formalnim parametrima, odnosno apsolutiziranje scijentometrije. S druge strane, u kontekstu kritičkog osvrta na domaće časopise, pažnja je usmjerena nanjihove najuočljivije propuste, prije svega, na postupak recenzije, odnos uredništva prema autorima/cama, uređenje rada, istraživačke radove i sl. Osim toga, promišlja se i o kriterijima prosuđivanja nečije znanstvene izvrsnosti, odnosno o tome gdje objavljivati znanstvene radove. Naposljetku, uz to što se ističe važnost čitanja radova, kao temeljnog kriterija vrednovanja kvalitete časopisa, ali i samih autora/ica radova, u radu se polazi od toga kako bi se vrednovanje znanstvenih časopisa trebalo temeljiti ne samo na kvantitativnim nego i na kvalitativnim parametrima, odnosno da bi trebalo biti integralno.

Literatura:

Borš, V. (2013.). Uvodna riječ urednika. *Holon*, 3, 1, str. 1-5. Dostupno na: <http://www.hdi.hr/wp-content/uploads/2013/06/Holon-312013.pdf> (27. 4. 2014.)

Derrida, J. (1976.). *O gramatologiji*. Sarajevo: Veselin Masleša.

Maslow, H. A. (1970.). *Motivation and Personality*. New York: Harper & Row.

Pavičić, I. (2013.). Kakva je to baza podataka?...u kojoj je Ivo Sanader veći znanstvenik od Viktora Žmegača. *Jutarnji list*, 19. siječnja. Dostupno na: <http://www.jutarnji.hr/kakva-je-to-baza-podataka---u-kojoj-je-ivo-sanader-veci-znanstvenik-od-viktora-zmegaca/1079547/> (5. 6. 2014.)

San Francisco Declaration on Research Assessment (2013.). Dostupno na: <http://am.ascb.org/dora/> (27. 4. 2014.)

Schekman, R. (2013.). How journals like Nature, Cell and Science are damaging science. *The Guardian*, 9. prosinca. Dostupno na: <http://www.theguardian.com/commentisfree/2013/dec/09/how-journals-nature-science-cell-damage-science> (29. 4. 2014.)

Štulić, B. (1982.). Rođen da budem šonjo. U: *Ravno do dna* [gramofonska ploča]. Zagreb: Jugoton.

Winners of the Ig Nobel Prize (2014.). *Improbable Research*. Dostupno na: <http://www.improbable.com/ig/winners/> (23. 9. 2014.)

Hrvatska deklaracija o otvorenom pristupu

Dodatak

Kao dodatak knjizi objavit će se u cijelosti Hrvatska deklaracija o otvorenom pristupu. Deklaraciju je sastavila grupa informacijskih stručnjaka – znanstvenika, knjižničara i studenata – na inicijativu prof. dr. sc. Mislava Grgića s Fakulteta elektrotehnike i računarstva. Deklaracija je objavljena 24. listopada 2012. godine, a ubrzo je prikupljeno gotovo 600 potpisa potpore pojedinaca i 20 institucijskih potpora (uključujući 5 ministarstava, 8 fakulteta, nekoliko znanstvenih instituta idr.). Detalji o Deklaraciji dostupni su na: <http://www.fer.unizg.hr/oa2012>.